

Rozdział 5.

Analiza kwestii społecznych

W niniejszym rozdziale zostaną zaprezentowane odniesienia do głównych problemów społecznych, które zdiagnozowano na podstawie pozyskanych danych statystycznych z lat 2020-24 oraz na podstawie opinii respondentów uzyskanych w toku Badania Mieszkańców Powiatu w marcu 2025 r. Rozdział został podzielony na sekcje odpowiadające poszczególnym kategoriom problemów społecznych – na końcu każdej z nich znajduje się reasumpcja, czyli krótkie podsumowanie zawierające najważniejsze spostrzeżenia dotyczące danego problemu oraz prognozę i rekomendację dotyczącą sposobu prewencji, przeciwdziałania lub eliminowanie negatywnych następstw.

5.1. Bezrobocie

Jednym z głównych problemów występujących w każdym społeczeństwie jest kwestia braku zatrudnienia oraz brak możliwości jego znalezienia. Choć mogą być różne przyczyny tego problemu, to jedno jest pewne: bezrobocie jest źródłem generującym kolejne problemy społeczne, a to z kolei powoduje konieczność udzielania świadczeń społecznych dla osób dotkniętych sytuacją braku zatrudnienia. Choć jak wykazano w rozdziale 2.06. sytuacja na rynku pracy w Powiecie ulegała sukcesywnej poprawie, to oczywiście problem bezrobocia ciągle występował i powodował konieczność udzielania wsparcia osobom bezrobotnym. Wedle danych udostępnionych przez OPS z Powiatu, w okresie lat 2020-24 liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu bezrobocia systematycznie spadała – trend spadkowy występował nie tylko w Powiecie (*per saldo*), lecz również – co istotne – także niemal we wszystkich jego jednostkach (tylko w Chociwlu liczba takich osób nieznacznie wzrosła w 2024 w stosunku do 2023 – z 55 do 57 osób). O ile na terenie całego Powiatu w 2020 r. świadczenia z powodu bezrobocia pobierały 1997 osoby (870 rodzin), to w 2024 r. było 1091 osób (536 rodzin), co oznacza spadek liczby takich osób o niespełna 50%. Szczegółowe dane zaprezentowano na w **tabeli 5.1.1.**

Tabela 5.1.1. Liczba osób (i rodzin) korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu bezrobocia.

Gminy	2020		2021		2022		2023		2024	
	os.	rodz.	os.	rodz.	os.	rodz.	os.	rodz.	os.	rodz.
Chociwel	79	79	72	72	62	62	55	55	57	b.d.
Dobrzany	306	74	257	58	74	47	151	47	139	39
Dolice	126	38	105	37	131	45	132	45	124	41
Ińsko	99	40	109	48	98	45	96	47	84	41
Kobyłka	110	57	75	45	76	41	86	46	58	34
Marianowo	219	81	168	70	165	64	137	56	83	39
Stara Dąbrowa	57	57	46	46	39	39	35	35	32	b.d.
Stargard	285	101	263	92	194	76	170	70	151	68
Miasto Stargard	612	300	576	280	432	217	421	202	322	169
Suchań	104	43	82	29	69	26	52	24	41	16
POWIAT	1997	870	1753	777	1340	662	1335	627	1091	536

Źródło: opracowanie PCPR w Stargardzie na podstawie danych OPS.

Natomiast w przypadku analizy wskaźnika bezrobocia wśród świadczeniobiorców świadczeń pomocy społecznej można zauważyć dwie przeciwstawne tendencje (przynajmniej w tych gminach, w których OPS przekazały odpowiednie dane). Z jednej strony w Chociwlu, Kobylance, Stargardzie i Suchaniu odsetek takich osób sukcesywnie spadał, a z drugiej strony, w Dolicach i Starej Dąbrowie obserwowano nieznaczną tendencję wzrostową. Szczegółowe dane zaprezentowano w tabeli 5.1.2.

Tabela 5.1.2. Wskaźnik bezrobocia wśród świadczeniobiorców świadczeń pomocy społecznej.

Gminy	2020	2021	2022	2023	2024
Chociwel	70%	73%	60%	65%	37,25%
Dobrzany	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Dolice	27%	25%	33%	33%	32%
Ińsko	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Kobylanka	2%	1,34%	1.3%	1,48%	0,90%
Marianowo	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Stara Dąbrowa	43	47	46	50	47
Stargard	37%	35%	29%	31%	30%
Miasto Stargard	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Suchań	20%	18.93%	16,35%	8,62%	9,76%

Źródło: opracowanie PCPR w Stargardzie na podstawie danych OPS.

Również odsetek ludności utrzymującej się ze źródeł niezarobkowych zmieniał się (przynajmniej w gminach, z których przekazano dane). Widać również, że powyższy wskaźnik w stosunku do 2020 r. zwiększył się w 2023 r., a następnie spadł w 2024 r. Szczegółowe dane zawarto w tabeli 5.1.3.

Tabela 5.1.3. Odsetek ludności utrzymującej się ze źródeł niezarobkowych (dane w %).

Gminy	2020	2021	2022	2023	2024
Chociwel	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Dobrzany	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Dolice	3	2,91	3,18	3,01	b.d.
Ińsko	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Kobylanka	2	1,34	1,3	1,48	0,90
Marianowo	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Stara Dąbrowa	1,18	1,31	1,29	1,42	1,35
Stargard	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Miasto Stargard	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Suchań	12,05	10,33	10,37	14,90	10,34

Źródło: opracowanie PCPR w Stargardzie na podstawie danych OPS. Z uwagi na brak danych z niektórych jednostek nie jest możliwe wyliczenie statystyki na poziomie Powiatu.

Warto jednak zauważyć – opierając się na Badaniu Mieszkańców Powiatu – że kwestia pogorszenia się sytuacji na powiatowym runku pracy jest przedmiotem umiarkowanych obaw. W pytaniu 7 Badania poproszono respondentów o ustosunkowanie się do stwierdzeń związanych z powiatowym rynkiem pracy. Ze stwierdzeniem (pytanie 7.15.) „sytuacja na lokalnym rynku pracy w najbliższych latach pogorszy się” zgodziło się łącznie 47,15% badanych (odpowiedzi „tak” i „raczej tak”)¹. Jednocześnie łącznie 33,38% zgodziło się, ze stwierdzeniem, że „w naszym powiecie można łatwo znaleźć pracę” (pytanie 7.16.). Przeciwnego zdania było 20,89% respondentów (odpowiedzi „nie” i „raczej nie”), a niespełna 38% nie miało zdania na ten temat².

W odpowiedzi na pytanie o działania Powiatu w celu ograniczenia bezrobocia (pytanie 15) respondenci mogli wskazać trzy:

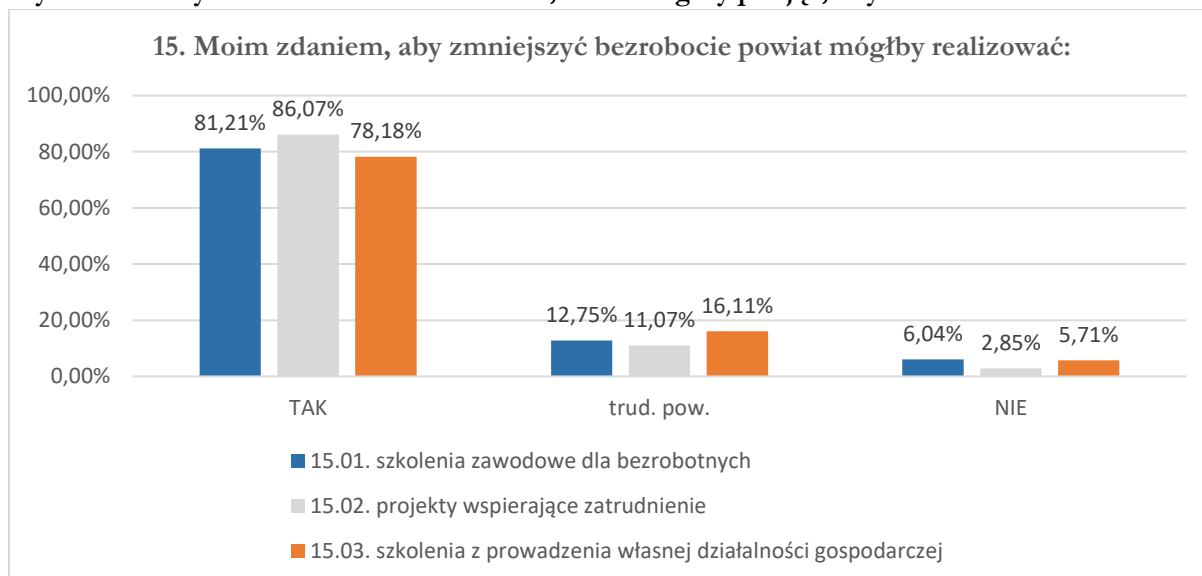
15.01. szkolenia zawodowe dla bezrobotnych,

¹ Zob. wykres 4.1., poz. 15.

² Zob. wykres 4.1., poz. 16.

15.02. projekty wspierające zatrudnienie,
15.03. szkolenia z prowadzenia własnej działalności gosp.
Szczegóły zawarto na **wykresie 5.1.1.**

Wykres 5.1.1. Pytanie 15 - działania Powiatu, które mógłby podjąć, aby zredukować bezrobocie.

Źródło: Badanie Mieszkańców Powiatu, pytanie 15, marzec 2025.

Wedle respondentów „projekty wspierające zatrudnienie” są lepszym rozwiązaniem od szkoleń zawodowych dla bezrobotnych oraz szkoleń z prowadzenia własnej działalności gospodarczej.

Bezrobocie – reasumpcja

Tak więc można zauważyć, na podstawie danych przekazanych przez OPS, że na przestrzeni ostatnich lat (2020-24) w Powiecie poprawiała się sytuacja związana z problemem bezrobocia (choć nastąpiło jej pogorszenie w 2023 r.), ale zarazem, kwestie dotyczące potencjału rynku pracy na terenie Powiatu są przedmiotem umiarkowanych obaw jego mieszkańców. Należy zatem spodziewać się dalszej ewolucji tych obaw – tendencja wzrostowa będzie zapewne skorelowana z czynnikami zewnętrznymi: ogólnopolską sytuacją gospodarczą (która nie jest najlepszą), oraz przesłankami pojawiającymi się poza Polską: zagrożeniem wojennym (i w związku z tym wezwaniami na przeszkolenia wojskowe określonych grup społecznych), kryzysem finansów w UE, możliwością niekontrolowanego napływu migrantów. Powiat powinien zatem przygotować się na ww. czynniki podejmując aktywne działania edukacyjne dla lokalnej społeczności oraz szkoleniowe dla pracowników realizujących zadania w instytucjach pomocy społecznej.

5.2. Ubóstwo

Problem ubóstwa w Powiecie ukazuje liczba osób korzystająca ze świadczeń z tego powodu. Generalnie w latach 2020-24 w Powiecie liczba takich osób (i rodzin) zmniejszyła się. Wedle danych przekazanych przez OPS w 2020 r. było takich osób 2945 (1743 rodziny), a w 2024 r. – 1989 osób (1237 rodzin). Są jednak gminy w Powiecie, gdzie liczba ta albo nie zmieniała się (Ińsko – 36 osób w 2020 r., 35 w 2024 r.), albo nieznacznie wzrastała (Dobrzany odpowiednio: 192 i 197). Szczegółowe dane zawarto w tabeli 5.2.1.

Tabela 5.2.1. Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa.

Gminy	2020		2021		2022		2023		2024	
	os.	rodz.	os.	rodz.	os.	rodz.	os.	rodz.	os.	rodz.
Chociwel	159	159	145	145	122	122	136	136	115	115
Dobrzany	192	61	165	89	197	64	198	76	197	67
Dolice	255	178	267	112	288	119	224	96	185	95
İnsko	36	25	44	31	48	30	41	28	35	26
Kobylanka	29	22	29	22	26	20	25	19	22	18
Marianowo	98	48	75	43	91	45	75	38	55	36
Stara Dąbrowa	218	91	127	59	105	50	75	37	66	37
Stargard	467	198	412	187	313	158	261	147	223	140
Miasto Stargard	1405	875	1303	822	1312	795	1080	684	947	650
Suchań	86	86	64	64	64	64	55	55	53	53
POWIAT	2945	1743	2631	1574	2566	1467	2170	1316	1898	1237

Źródło: opracowanie PCPR w Stargardzie na podstawie danych OPS.

Wedle danych przekazanych przez OPS, prawie we wszystkich gminach Powiatu w latach 2020-24 zauważalna była tendencja spadkowa stopy ubóstwa ustawowego (liczby osób w gminach korzystających z pomocy społecznej, znajdujących się poniżej kryterium dochodowego w relacji do ogółu mieszkańców). W dwóch gminach, porównując rok 2024 do roku 2020 odnotowano jednak wzrost stopy ubóstwa. W Dobrzanach przyrost ten nie był wysoki (z 4,03% do 4,4%), ale w przypadku Marianowa, po pierwsze stopa ubóstwa prawie zawsze miała wartość dwucyfrową, a po drugie nastąpiła jej zwyżka z 11,81% w 2020 r. do 12,41% w 2024 r. Najniższe wartości wskaźnik ten przybierał w gminach pod stargardzkich – (Kobylanka w 2024 r. – 0,27%; Stargard w 2024 r. – 1,42%; niestety nie uzyskano danych z miasta Stargard). Szczegółowe dane zaprezentowano w tabeli 5.2.2.

Tabela 5.2.2. Stopa ubóstwa ustawowego.

Gminy	2020	2021	2022	2023	2024
Chociwel	5,39%	4,5%	4,24%	4,15%	4,23%
Dobrzany	4,03%	4,5%	4,32%	4,36%	4,4%
Dolice	5,66%	4,96%	4,86%	4,88%	4,88%
İnsko	3,22%	3,56%	3,61%	3,76%	3,07%
Kobylanka	0,38%	0,37%	0,31%	0,29%	0,27%
Marianowo	11,81%	8,77%	10,24%	8,76%	12,41%
Stara Dąbrowa	4,13%	3,09%	2,78%	2,44%	2,62%
Stargard	3,36%	2,89%	2,13%	1,74%	1,42%
Miasto Stargard	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Suchań	2,0%	1,52%	1,57%	1,36%	1,31%

Źródło: opracowanie PCPR w Stargardzie na podstawie danych OPS.

O poprawiającej się na terenie Powiatu sytuacji ekonomicznej (niwelowanie ubóstwa) świadczyć może także obserwowalna tendencja spadkowa liczby osób i rodzin pobierających stałe zasiłki. Odpowiednie dane przekazane przez OPS zawarto w tabeli 5.2.3.

Tabela 5.2.3. Liczba osób i rodzin, które otrzymały zasiłek stały.

Gminy	2020		2021		2022		2023		2024	
	os.	rodz.	os.	rodz.	os.	rodz.	os.	rodz.	os.	rodz.
Chociwel	54		46		48		51		50	
Dobrzany	73	53	68	53	60	46	70	51	59	48
Dolice	52	50	46	46	43	43	45	45	50	50
İnsko	36	34	35	33	32	31	33	28	26	26
Kobylanka	44	37	42	34	41	33	34	28	27	24
Marianowo	30	28	28	26	28	25	32	27	33	24

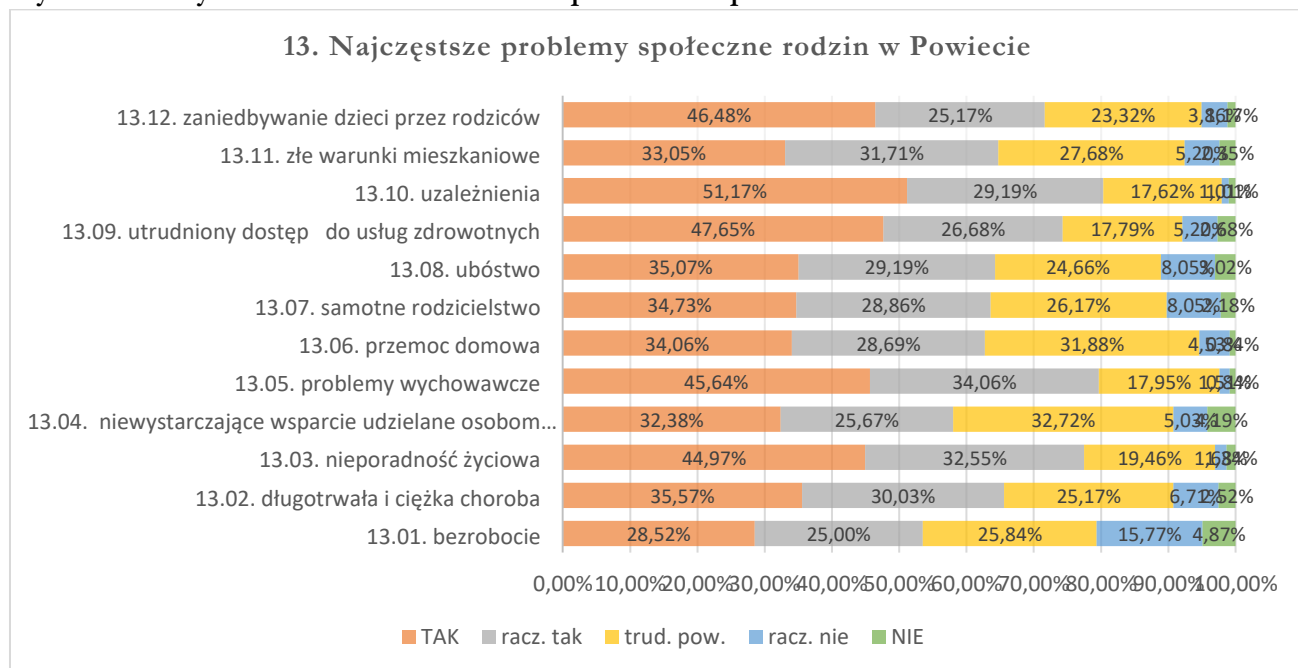
Stara Dąbrowa	37	37	32	32	31	31	28	27	34	33
Stargard	75		74		74		71		70	
Miasto Stargard		473		454		425		397	380	378
Suchań	39			35		31	32			30
POWIAT	913	880	860	833	813	787	793	757	759	733

Źródło: opracowanie PCPR w Stargardzie na podstawie danych OPS.

Jak można zauważyć, *per saldo* w całym powiecie liczba świadczeniobiorców stałych zasiłków zmniejszyła się z 913 w 2020 r. do 759 w 2024 r. (odpowiednio z 880 do 733 rodzin). Niestety tendencja spadkowa nie dotyczy gminy Marianowo, gdzie choć nieznacznie zmalała liczba rodzin, to liczba pobierających świadczenia stale nie malała, a nawet nieznacznie wzrosła (z 30 do 33). W przypadku innych zasiłków (okresowe, celowe) wedle danych OPS w latach 2020-24 notowano zmniejszanie się liczby ich wypłat, co również potwierdza, tezę o niwelowaniu problemu ubóstwa w Powiecie.

Zarazem jednak należy zaznaczyć, że część respondentów Badania Mieszkańców Powiatu uznała ubóstwo za „jeden z najczęstszych problemów społecznych rodzin w Powiecie” (zob. odpowiedź 13.08). Zdanie takie wyraziło bowiem 64,26% badanych (odpowiedzi „tak” i „raczej tak”). Szczegóły zawarto na **wykresie 5.2.1.**

Wykres 5.2.1. Pytanie 13.08. – ubóstwo wśród problemów społ. Powiatu.

Źródło: Badanie Mieszkańców Powiatu, pytanie 13, marzec 2025.

Ubóstwo - reasumpcja

Dane przekazane przez OPS wskazywać mogą na zmniejszanie się problemu ubóstwa na terenie Powiatu w latach 2020-24. Zarazem jednak są w Powiecie swoiste „wyspy ubóstwa”, na obszarze których problem ten nie jest niwelowany – są to niektóre tereny wiejskie, zwłaszcza Marianowo i Dobrzany. Natomiast Badanie Mieszkańców Powiatu przeprowadzone w marcu 2025 r. pokazało, że ubóstwo jest rozpatrywane jako źródło problemów społecznych rodzin przez ponad 64% respondentów, ale zarazem nie uznano tego problemu za wiodący, bo siedem innych uznano za bardziej znaczące.

Tendencja z lat 2020-24 wskazuje, że można zatem przewidywać, dalsze pogłębianie problemu ubóstwa na terenach wiejskich (Marianowo). Z drugiej strony w innym jednostkach Powiatu zebrane dane wskazywać mogą na ograniczenie ubóstwa. Ponieważ sytuacja gospodarcza w Polsce może się pogorszyć Powiat powinien skupić się na utrzymaniu tych tendencji oraz podjęciu działań w celu ograniczenia ubóstwa na terenach wiejskich.

5.3. Niepełnosprawność

Istotnym wyzwaniem w każdej lokalnej społeczności jest zapewnienie odpowiedniej opieki na rzecz osób z niepełnosprawnościami. W Powiecie w latach 2020-24 liczba takich osób zwiększała się – trend ten był obserwowany praktycznie w każdej gminie. Wedle danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Stargardzie w 2020 r. na terenie Powiatu odnotowano 918 osób z niepełnosprawnościami. W 2024 r. było ich już 1263. Szczegóły zawarto w tabeli 5.3.1.

Tabela 5.3.1. Liczba osób zakwalifikowanych do osób niepełnosprawnych w Powiecie.

Gminy	2020	2021	2022	2023	2024
Chociwel	53	62	53	79	66
Dobrzany	39	24	36	46	40
Dolice	46	52	73	75	81
İnsko	13	27	27	28	29
Kobylanka	37	36	34	43	54
Marianowo	20	20	18	29	30
Stara Dąbrowa	34	28	31	36	35
Stargard	77	111	82	123	107
Miasto Stargard	572	612	649	766	773
Suchań	27	10	36	57	48
POWIAT	918	982	1039	1282	1263

Źródło: opracowanie PCPR w Stargardzie na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Stargardzie.

W omawianym okresie liczba osób z niepełnosprawnościami zwiększyła się najbardziej w Stargardzie – o 201. W kilku gminach Powiatu liczba ta w poszczególnych latach przyjmowała względnie jednolite wartości (Dobrzany, Stara Dąbrowa, İnsko), ale w Dolicach, gminie Stargard i Suchaniu widać, że rejestrowano takich osób relatywnie więcej niż na początku analizowanego okresu.

Natomiast w latach 2020-24 w Powiecie nieznacznie zmniejszyła się liczba osób, które korzystały ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności, co przy wzroście liczby takich osób może wskazywać na poprawienie się sytuacji ekonomicznej w tej grupie mieszkańców Powiatu lub zmiany w procesie decyzyjnym dotyczącym stosownego orzecznictwa. Szczegółowe dane zawarto w tabeli 5.3.2.

Tabela 5.3.2. Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.

Gminy	2020		2021		2022		2023		2024	
	os.	rodz.	os.	rodz.	os.	rodz.	os.	rodz.	os.	rodz.
Chociwel	64	64	55	55	57	57	59	59	55	55
Dobrzany	77	49	108	62	91	53	118	65	98	68
Dolice	181	85	157	82	130	71	158	79	147	81

İńsko	52	39	40	29	27	23	35	26	21	18
Kobylanka	36	25	36	25	30	22	32	22	23	9
Marianowo	87	42	74	42	70	38	63	34	57	32
Stara Dąbrowa	1	1	45	45	42	42	37	37	42	42
Stargard	275	145	242	141	248	144	213	125	194	124
Miasto Stargard	847	634	852	626	880	637	783	570	860	643
Suchań	58	58	74	74	43	43	50	50	56	56
POWIAT	1678	1142	1683	1181	1618	1130	1548	1067	1553	1128

Źródło: opracowanie PCPR w Stargardzie na podstawie danych OPS.

Jak można zauważyć nieznacznie zwiększyła się liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności na terenie Stargardu, co ma o tyle uzasadnienie, że jak wspomniano wyżej w mieście tym odnotowano największy przyrost takich osób.

Spoglądając natomiast na sytuację osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy należy zauważyć, że liczba takich osób zarejestrowanych jako bezrobotni poszukujący pracy wzrastała w stosunku do 2020 r. w latach następnych (2021-23), po czym, w roku 2024 r. – spadła. Może to więc oznaczać, delikatne poprawienie się sytuacji w zatrudnieniu. Szczegółowe dane zawarto w **tabeli 5.3.3.**

Tabela 5.3.3. Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP jako poszukujący pracy.

	2020	2021	2022	2023	2024
Powiat	114	134	155	151	97
w tym z terenów wiejskich	43	51	53	54	30

Źródło: opracowanie PCPR w Stargardzie na podstawie danych PUP.

Niestety w Powiecie, wedle danych ZUW, w latach 2020-24 nie było ani jednego zakładu pracy chronionej oraz jeden (w Stargardzie) zakład aktywności zawodowej. W tym samym okresie, każdego roku, działały dwa warsztaty terapii zajęciowej w Marianowie i Stargardzie, w których rokrocznie uczestniczyło, odpowiednio po 40 i 45 osób.

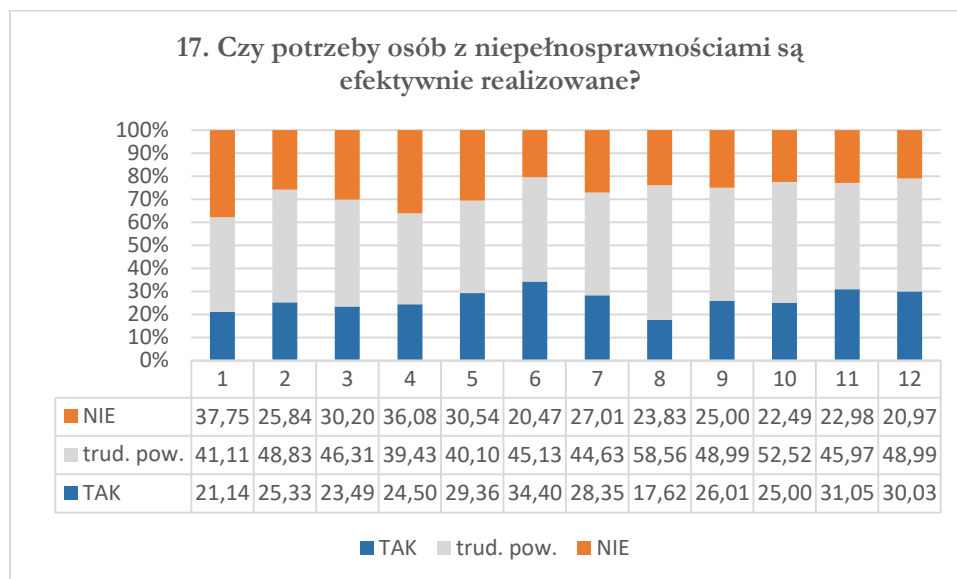
W Powiecie w latach 2020-24 rokrocznie ubiegało się o dofinansowanie ze środków PFRON od 969 (2021) do 1231 (2024) osób. Zazwyczaj świadczenia takie uzyskiwało ok. 75% ubiegających się o nie, choć w 2023 r. było to niespełna 60%. Szczegółowe dane zawarto w **tabeli 5.3.4.**

Tabela 5.3.4. Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie ze środków PFRON w Powiecie.

Zadania	2020	2021	2022	2023	2024
turnusy	88	207	160	190	300
przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	670	456	506	335	466
Sprzęt rehabilitacyjny	32	28	36	24	28
Bariery architektoniczne	50	56	36	33	47
Bariery techniczne	18	21	15	19	22
Bariery w komunikowaniu się	39	34	39	49	42
Razem	897	802	792	650	905
Liczba wnioskujących	1126	969	1085	1115	1231

Źródło: opracowanie PCPR w Stargardzie.

W ramach badania opinii mieszkańców Powiatu zadano również pytanie o efektywność realizacji potrzeb osób z niepełnosprawnościami (pytanie 17 Ankiety). Odsetki wskazań twierdzących (suma tak i raczej tak), przeczących (suma nie i raczej nie) oraz niezdecydowanych zawarto na **wykresie 5.3.1.**

Wykres 5.3.1. Pytanie 17 - efektywność realizacji potrzeb osób z niepełnosprawnościami – dane w %.

Źródło: Badanie Mieszkańców Powiatu, marzec 2025.

Respondenci ocenili realizację następujących potrzeb (podano odsetek sumy wskazań tak i raczej tak):

- 17.01. dostęp do lekarzy specjalistów i diagnostyki: 21,14%
- 17.02. dostęp do sprzętu ortopedycznego: 25,33%
- 17.03. dostęp do usług opiekuńczych: 23,49%
- 17.04. dostęp do usług rehabilitacyjnych: 24,5%
- 17.05. eliminacja barier architektonicznych i transportowych: 29,36%
- 17.06. możliwość kontaktu z innymi ludźmi: 34,4%
- 17.07. możliwość podejmowania pracy zarobkowej: 28,35%
- 17.08. możliwość korzystania z psów dla niewidomych: 17,62%
- 17.09. pomoc finansowa: 26,01%
- 17.10. posiadanie miejsca do zamieszkania: 25,00%
- 17.11. rekreacja, spędzanie czasu wolnego: 31,05%
- 17.12. wsparcie asystenta osoby z niepełnosprawnościami: 30,03%.

Jak można zauważyć, badani generalnie sceptycznie wypowiadali się na temat realizacji wspomnianych potrzeb, a często znaczący odsetek nie zajmował stanowiska. Nawet „możliwość kontaktu z innymi ludźmi”, choć w badaniu najwyższej oceniona, to wartość odsetka pozytywnych opinii wyniosła tu zaledwie 34,4%.

Niepełnosprawność - reasumpcja

W świetle zaprezentowanych danych pozyskanych z różnych instytucji oraz opinii uzyskanych w toku badania ankietowego można stwierdzić, że zapewnienie efektywnej opieki dla osób z niepełnosprawnościami w Powiecie wymaga zintensyfikowania różnych działań. Wysoki odsetek wyboru odpowiedzi „trudno powiedzieć” przez respondentów Badania Mieszkańców Powiatu może wskazywać, że problematyka potrzeb osób z niepełnosprawnościami nie jest dobrze rozpoznana przez mieszkańców Powiatu, a co za tym idzie odpowiednie służby Powiatu powinny podjąć odpowiednie kroki edukacyjno-konsultacyjne. Jest to o tyle istotne, że jak

wykazały pozyskane dane, liczba takich osób rokrocznie zwiększa się w Powiecie, a zatem należy przewidywać możliwość pojawienia się dalszych problemów związanych z zaspokajaniem potrzeb osób doświadczonych różnymi niepełnosprawnościami. W tym kontekście należy również zwrócić uwagę na słabą infrastrukturę zakładów aktywności zawodowej oraz brak zakładów pracy chronionej na terenie Powiatu. Elementem pozytywnym jest natomiast malejąca liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności.

5.4. Sieroctwo

Problem sieroctwa na terenie Powiatu w okresie lat 2020-24 miał tendencję wzrostową. W okresie tym nieznacznie wzrosła liczba rodzin zastępczych, ale przede wszystkim zwiększyła się liczba umieszczonych w nich dzieci. W tym czasie rokrocznie funkcjonowało na terenie Powiatu po pięć placówek opiekuńczo-wychowawczych, w których łącznie przebywała zmienna liczba podopiecznych. Szczegółowe dane zawarto w **tabeli 5.4.1.**

Tabela 5.4.1. Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz umieszczonych w nich dzieci.

	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba placówek	5	5	5	5	5
Liczba dzieci	65	61	70	83	74

Źródło: opracowanie na podstawie danych PCPR w Stargardzie.

Natomiast statystyki liczby rodzin zastępczych oraz umieszczonych w nich dzieci zawarto w **tabeli 5.4.2.**

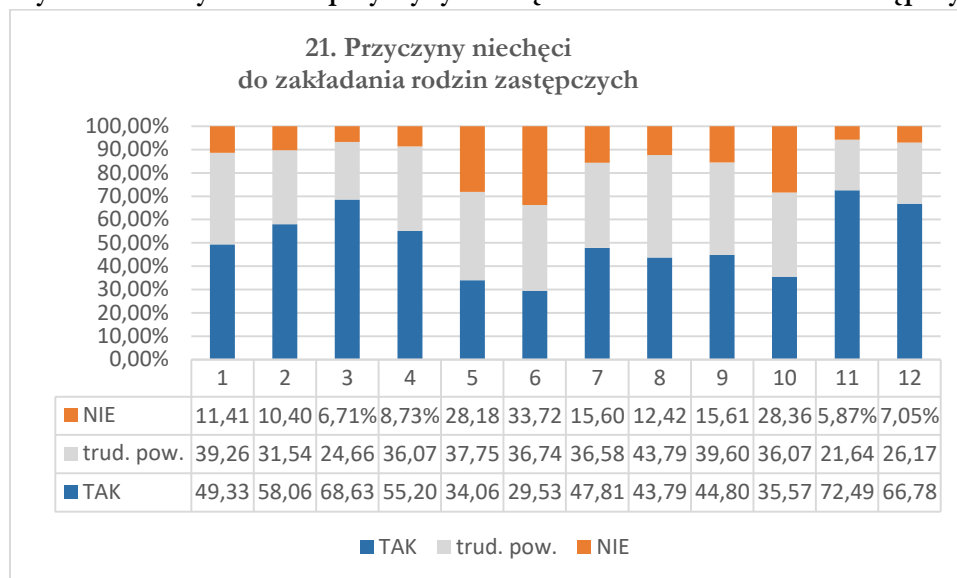
Tabela 5.4.2. Liczba rodzin zastępczych oraz umieszczonych w nich dzieci.

	2020	2021	2022	2023	2024
Rodzina zastępcza spokrewniona	125	119	89	119	127
liczba dzieci	155	148	117	162	173
Rodzina zastępcza niezawodowa	42	41	37	49	54
liczba dzieci	59	54	52	63	77
Rodzina zastępcza zawodowa	8	8	8	7	5
liczba dzieci	26	30	27	19	16
Rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	2	1	1	1	2
liczba dzieci	10	8	6	12	17
Rodzinny dom dziecka	3	3	4	6	6
liczba dzieci	19	19	26	43	44
Razem (rodzin/dzieci)	180/269	172/259	139/228	182/299	194/327

Źródło: opracowanie na podstawie danych PCPR w Stargardzie.

A zatem w okresie 2020-24 w Powiecie zwiększyła się liczba rodzinnych domów dziecka (z 3 do 6). Najwięcej funkcjonowało rodzin zastępczych spokrewnionych (ok. 125 rokrocznie), choć liczba dzieci w nich zaopiekowanych wzrosła do 173 w 2024 r. Zmniejszyła się natomiast liczba rodzin zastępczych zawodowych (oraz dzieci w nich przebywających), a zwiększyła się z 42 w 2020 r. do 54 w 2024 r. liczba rodzin zastępczych niezawodowych.

W Badaniu Mieszkańców Powiatu przeprowadzonym w marcu 2025 r. zapytano respondentów o przyczyny niechęci do zakładania rodzin zastępczych (pytanie 21). Wyniki zaprezentowano na **wykresie 5.4.1.**

Wykres 5.4.1. Pytanie 21 - przyczyny niechęci do zakładania rodzin zastępczych.

Źródło: Badanie Mieszkańców Powiatu, III 2025.

Zatem, największe obawy unikania zakładania rodzin zastępczych wzbudzają (suma odpowiedzi tak i raczej tak):

21.11. obawa przed trudnościami wychowawczymi: **72,49%**

21.03. brak wiedzy o tym, jak funkcjonują rodziny zastępcze: **68,63%**

21.12. posiadanie niesprzyjających warunków mieszkaniowych: **66,78%**

21.02. brak potrzeby stanowienia takiej rodziny: **58,06%**

21.04. brak wsparcia psychologicznego: **55,20%**

Relatywnie wysoko oceniono następujące czynniki niechęci:

21.01. **brak pomocy urzędów:** 49,33%

21.09. obawa przed kontaktem dzieci z rodzicami biologicznymi: 44,8%

21.07. nieumiejętność nawiązania więzi z dziećmi: 47,81%

21.08. niskie wynagrodzenie za prowadzenie rodziny zastępczej: 43,79%

Najmniej intensywność miały powody wynikające z reakcji otoczenia:

21.06. negatywny przekaz mediów dotyczący takich rodzin: 29,53%

21.05. negatywna opinia sąsiadów: 34,06%

21.10. obawa przed reakcjami najbliższych: 35,57%

Sieroctwo - reasumpcja

Problem dzieci pozbawionych możliwości wychowania z rodzicami biologicznymi występuje na terenie Powiatu, a w ostatnich latach (2020-24) liczba takich dzieci powiększyła się: zarówno tych umieszczonych w pięciu działających na terenie powiatu placówkach opiekuńczo-wychowawczych (z 65 do 74) jak i rodzinach zastępczych (różnych ich kategoriach) z 269 do 327. W tym czasie zmniejszyła się liczba zawodowych rodzin zastępczych, a zwiększyła się liczba rodzin niezawodowych oraz rodzinnych domów dziecka. Badania wśród mieszkańców Powiatu wskazują, że przyczyny niechęci do zakładania rodzin zastępczych wynikają:

po pierwsze, z obaw wychowawczych,

po drugie - braku wiedzy,

po trzecie - wsparcia psychologicznego,

po czwarte – deficytów pomocy urzędów,

a także, po piąte - ocenianych jako niewystarczające - warunków lokalowych.

Warto zauważyć zatem, że cztery pierwsze powody można zniwelować przy odpowiedniej intensyfikacji działań podległych Powiatowi placówek i instytucji zajmujących się tą problematyką, a także podjęciu szerszej aktywności informacyjno-konsultacyjnej wśród mieszkańców. Jest to o tyle istotne, że problem sieroctwa, spoglądając na zaobserwowaną tendencję, może pogłębiać się – zmiany kulturowo-obyczajowe, a także efekty toczonych konfliktów zbrojnych mogą do tego przyczyniać się w latach następnych.

5.5. Bezdomność

Problem bezdomności w Powiecie jest widoczny zarówno w oficjalnych danych jak i w wyrażanych opiniach respondentów przeprowadzonego badania w marcu 2025 r. Wedle danych OPS z Powiatu liczba osób bezdomnych w latach 2020-24 wzrastała (brak danych z gminy Stargard). Szczegółowe dane zaprezentowano w tabeli 5.5.1.

Tabela 5.5.1. Liczba osób bezdomnych.

Gminy	2020	2021	2022	2023	2024
Chociwel	3	5	5	8	9
Dobrzany	1	4	9	1	2
Dolice	9	17	15	14	14
Ińsko	1	4	3	2	2
Kobyłanka	2	2	3	4	4
Marianowo	4	4	4	3	2
Stara Dąbrowa	6	5	5	3	4
Stargard	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Miasto Stargard	309	325	364	359	429
Suchań	2	2	2	3	3
POWIAT	337	368	410	397	469

Źródło: opracowanie PCPR w Stargardzie na podstawie danych OPS.

O ile w 2020 r. zarejestrowano takich osób 337, to w 2024 r. – 469, z czego w samym Stargardzie (miasto) – 429. Tak więc 40 bezdomnych zanotowano w 2024 r. w 8 pozostałych gminach Powiatu. Problem bezdomności dotyczy zatem przede wszystkim miasta Stargard, w pozostałych jednostkach notowano pojedyncze przypadki (z wyjątkiem Dolic, gdzie liczba ta w 2024 r. wynosiła 14 osób.). Znacząca część bezdomnych korzystała z pomocy społecznej (w gminach – prawie wszyscy notowani). Odpowiednie dane zawarto w **tabeli 5.5.2.**

Tabela 5.5.2. Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu bezdomności.

Gminy	2020		2021		2022		2023		2024	
	os.	rodz.	os.	rodz.	os.	rodz.	os.	rodz.	os.	rodz.
Chociwel	3	3	5	5	5	5	8	8	9	9
Dobrzany	1	1	4	4	9	7	1	1	2	2
Dolice	7	7	15	15	15	15	11	11	14	13
Ińsko	1	1	4	4	3	3	2	2	2	2
Kobyłanka	2	2	2	2	3	3	4	4	4	4
Marianowo	4	4	4	4	4	4	3	3	2	2
Stara Dąbrowa		0		0	1	1	1	1	1	1
Stargard	14	12	19	17	15	12	20	17	25	19
Miasto Stargard	251	251	241	241	214	214	198	198	283	283

Suchań	1	1	1	1	1	1	3	3	3	3
POWIAT	284	282	295	293	270	267	251	248	345	338

Źródło: opracowanie PCPR w Stargardzie na podstawie danych OPS.

Z powyższych zestawień wynika, zatem, że tam, gdzie problem bezdomności jest najbardziej widoczny (miasto Stargard) odsetek korzystających ze świadczeń z tytułu bezdomności, choć generalnie wysoki, to na tle Powiatu jest najniższy. W 2024 r. na 429 osób bezdomnych świadczenia otrzymało 283, czyli 66% ogółu.

W okresie 2020-23 rosła liczba osób korzystających ze schronisk i noclegowni, ale w 2024 r. spadła w stosunku do roku poprzedniego (co wydaje się dziwne, skoro w tym samym czasie wzrosła liczba bezdomnych). Dane zebrano w **tabeli 5.5.3.**

Tabela 5.5.3. Liczba osób korzystających ze schronisk dla osób bezdomnych i noclegowni.

Gminy	2020	2021	2022	2023	2024
Chociwel	0	0	0	0	0
Dobrzany	0	0	0	0	0
Dolice	9	10	9	8	10
Ińsko	0	0	0	0	0
Kobyłanka	0	0	0	0	0
Marianowo	4	4	4	3	2
Stara Dąbrowa	0	0	0	0	0
Stargard	10	10	15	17	19
Miasto Stargard	131	131	214	307	226
Suchań	0	0	0	0	0
POWIAT	154	155	242	335	257

Źródło: opracowanie na podstawie danych OPS.

A zatem w Stargardzie na 429 osób bezdomnych 226, czyli 52,5% korzystało z najważniejszej formy pomocy jaką jest schronienie na noc.

Niestety w Powiecie w okresie 2020-24 notowano znikomą liczbę indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności. Dane na ten temat zebrano w **tabeli 5.5.4.**

Tabela 5.5.4. Liczba indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności.

Gminy	2020	2021	2022	2023	2024
Chociwel	0	0	0	0	0
Dobrzany	0	0	0	0	0
Dolice	0	0	0	0	0
Ińsko	0	0	0	2	0
Kobyłanka	0	0	0	0	0
Marianowo	0	0	0	0	0
Stara Dąbrowa	0	0	0	0	0
Stargard	0	0	0	0	0
Miasto Stargard	8	5	5	6	4
Suchań	0	0	0	0	0
POWIAT	8	5	5	8	4

Źródło: opracowanie na podstawie danych OPS i Centrum Socjalnego Caritas w Stargardzie.

W zasadzie, poza dwoma przypadkami w Ińsku w 2023 r. programy takie realizowano tylko w Stargardzie, ale ich odsetek w stosunku do notowanych w tym mieście bezdomnych wynosił np. w 2024 r. 0,93% (sic!). Oczywiście realizacja tego typu programów jest możliwa tylko, gdy osoby bezdomne wyrażą gotowość przyjęcia takiego wsparcia – jednakże warto zastanowić

się, także i w przypadku tego problemu społecznego, nad podjęciem bardziej efektywnych działań propagująco-edukacyjnych w tej kwestii przez odpowiednie służby Powiatu.

Porównując liczbę schronisk dla bezdomnych widać, że sytuacja w Powiecie jest porównywalna, albo lepsza. Dane zaprezentowano w **tabeli 5.5.5**.

Tabela 5.5.5. Liczba schronisk dla bezdomnych.

	2020	2021	2022	2023	2024
POWIAT	4	4	2	2	2
pow. choszczeński	-	-	-	-	-
pow. drawski	1	1	1	1	1
pow. goleniowski	-	-	-	-	-
pow. gryfiński	-	-	-	-	-
pow. łobeski	2	2	2	2	2
pow. myśliborski	1	1	1	1	1
pow. pyrzycki	-	-	-	-	-
Szczecin	4	6	6	6	6
ZPM	25	26	23	23	25

Źródło: opr. własne na podstawie: *Bank Danych Lokalnych GUS*, <https://bdl.stat.gov.pl/>.

Powiat wypada więc lepiej pod względem liczby schronisk od powiatów, w których ich nie ma w ogóle, ale trzeba też zauważyć, że liczba ich zmniejszyła się z 4 do 2.

W okresie 2020-24 na terenie Powiatu *per saldo* zmniejszyła się z kolei liczba dostępnych mieszkań komunalnych i socjalnych. Odpowiednie dane zawarto w **tabeli 5.5.6**.

Tabela 5.5.6. Liczba mieszkań komunalnych i socjalnych.

Gminy	2020	2021	2022	2023	2024
Chociwel	51	50	50	42	42
Dobrzany	55	54	47	44	44
Dolice	47	50	51	50	50
Ińsko	37	36	35	33	41
Kobyłanka	9	9	9	9	9
Marianowo	7	7	6	6	6
Stara Dąbrowa	30	27	24	21	20
Stargard	12	11	11	11	11
Miasto Stargard	2047	2023	2007	1993	1993
Suchań	20	20	19	19	17
POWIAT	2315	2287	2259	2228	2233

Źródło: opracowanie PCPR w Stargardzie na podstawie danych OPS i UG.

Spadek liczby mieszkań komunalnych i socjalnych odnotowano prawie we wszystkich jednostkach Powiatu, największy (procentowo) w Starej Dąbrowie – z 30 do 20 w 2024 r. (a więc o 33%), a arytmetycznie w Stargardzie z 2047 do 1993. Liczba takich lokali zwiększyła się jedynie w Dolicach (z 47 do 50) oraz Ińsku (z 37 do 41). Tylko w tych gminach (Ińsko i Dolice) zwiększyła się zatem liczba rodzin korzystających z tej formy wsparcia. We wszystkich innych jednostkach notowano zmniejszanie się liczby korzystających z lokali komunalnych i socjalnych. Odpowiednie dane zawarto w **tabeli 5.5.7**.

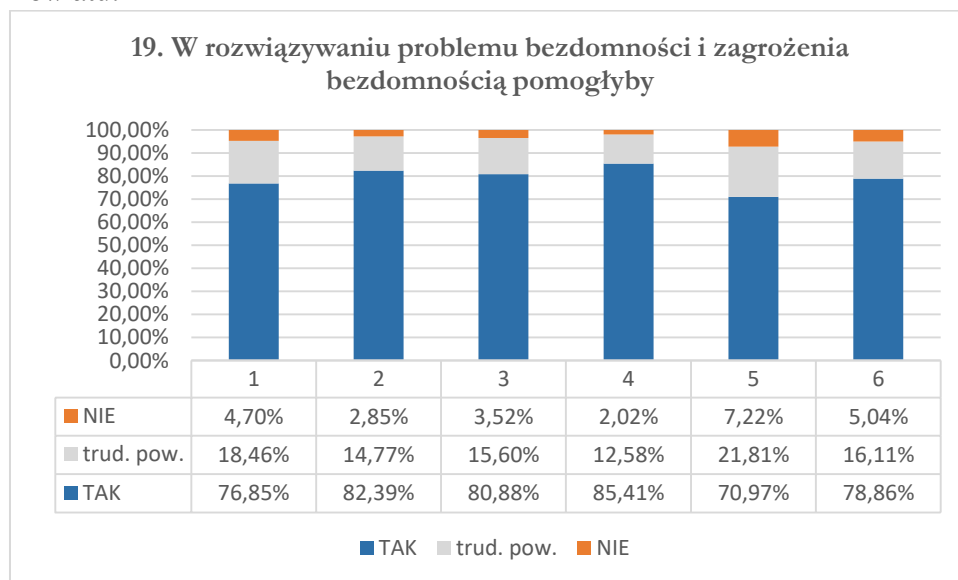
Tabela 5.5.7. Liczba osób i rodzin zamieszkających w mieszkaniach komunalnych i socjalnych.

Gminy	2020		2021		2022		2023		2024	
	os.	rodz.	os.	rodz.	os.	rodz.	os.	rodz.	os.	rodz.
Chociwel	138	49	145	48	141	48	127	40	120	42
Dobrzany	180		176		152		138		136	
Dolice		b.d.		b.d.	99	44	97	43	102	45
Irńsko		37		36		35		33		41
Kobylanka	25		22		19		23		22	
Marianowo		b.d.		b.d.		b.d.		b.d.		b.d.
Stara Dąbrowa	53	21	49	20	43	17	39	13	32	10
Stargard	18	7	15	6	15	6	17	8	17	8
Miasto Stargard	1985		1967		1913		1885		1842	
Suchań	35	20	35	20	30	19	30	19	21	17

Źródło: opracowanie PCPR w Stargardzie na podstawie danych OPS.

W badaniu z marca 2025 r. respondenci mogli wybrać sposoby rozwiązania problemu bezdomności (pytanie 19). Wyniki zaprezentowano na **wykresie 5.5.1**.

Wykres 5.5.1. Pytanie 19 - rozwiązanie problemu bezdomności wedle opinii mieszkańców Powiatu.

Źródło: Badanie Mieszkańców Powiatu, III 2025.

Zdaniem respondentów (suma odpowiedzi tak i raczej tak) w rozwiązywaniu problemu bezdomności i zagrożenia bezdomnością pomogłyby:

19.01. aktywizacja zawodowa: 76,85%.

19.02. lokalne programy wychodzenia z bezdomności: 82,39%.

19.03. praca socjalna: 80,88%.

19.04. profilaktyka i terapia uzależnień: 85,41%.

19.05. rozwój placówek zapewniających schronienie: 70,97%.

19.06. szkolenia, przekwalifikowania zawodowe: 78,86%.

Jak można zatem zauważyć, wszystkie proponowane formy zyskały wysoką akceptację opinii badanych, choć warto zwrócić uwagę, że profilaktyka i terapia uzależnień została uznana za formę pierwszoplanową, a poszerzanie infrastruktury (np. nowe schroniska) - za najmniej wskazywaną.

Bezdomność - reasumpcja

Problem bezdomności jest niewątpliwie wyraźnie dostrzegalny na terenie Powiatu w przeprowadzonym badaniu (zob. wykres 4.3. poz. 2) - aż 75,5% respondentów zgodziła się z twierdzeniem, że jest to problem społeczny występujący w Powiecie (po alkoholizmie najczęściej wskazań). Występuje on przede wszystkim na terenie miasta Stargard, gdzie ok. 35% bezdomnych nie korzysta z pomocy społecznej. Niepokojący jest również wzrost liczby osób bezdomnych, a także incydentalna liczba realizowanych programów wychodzenia z bezdomności.

Wydaje się więc, że odpowiedzialne za przeciwdziałanie temu problemowi społecznemu służby mogłyby przede wszystkim podjąć działania edukacyjne, propagujące model wychodzenia z bezdomności, a także, jak zauważała większość respondentów badania, mające na celu efektywniejsze działania w profilaktyce i terapii uzależnień, które są zasadniczym powodem generującym zjawisko bezdomności.

5.6. Opieka nad osobami starszymi

W związku z procesem starzenia się społeczeństwa w Powiecie liczba osób w wieku senioralnym z roku na rok wzrasta, co widać w okresie lat 2019-23³. Odpowiednie dane zawarto w **tabeli 5.6.1.**

Tabela 5.6.1. Liczba seniorów w Powiecie.

	2019	2020	2021	2022	2023
Powiat	25 904	26 521	26 980	27 603	28 243

Źródło: opr. PCPR w Stargardzie na podstawie https://www.polskawliczbach.pl/powiat_stargardzki

Sukcesywnie, *per saldo* w skali całego Powiatu, zwiększyła się również liczba wypłacanych świadczeń socjalnych dla seniorów, co pokazano w **tabeli 5.6.2.**

Tabela 5.6.2. Liczba osób i rodzin w podeszłym wieku korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Gminy	2020		2021		2022		2023		2024	
	os.	rodz.	os.	rodz.	os.	rodz.	os.	rodz.	os.	rodz.
Chociwel	10	10	8	8	20	20	21	21	25	25
Dobrzany	52	51	41	40	38	37	42	41	37	36
Dolice	86	39	84	44	100	46	102	55	74	34
Ińsko	723	723	748	748	750	750	781	781	874	874
Kobyłanka	16	16	10	10	5	5	7	7	5	5
Marianowo	32	32	33	33	41	41	43	43	54	54
Stara Dąbrowa	48	48	43	43	35	35	25	25	31	31
Stargard	73	73	69	69	63	63	60	60	40	40
Miasto Stargard		b.d.		b.d.		b.d.		b.d.		b.d.
Suchań	362	362	305	305	302	302	349	349	338	338
POWIAT	1402	1354	1341	1300	1354	1299	1430	1382	1478	1437

Źródło: opracowanie PCPR w Stargardzie na podstawie danych OPS.

Wzrost ten dotyczył jednak nie wszystkich jednostek Powiatu. Spadki odnotowano bowiem w gminach: Chociwel, Dobrzany, Dolice, Kobyłanka, Stara Dąbrowa, Stargard i Suchań.

³ Według tradycyjnej klasyfikacji WHO: wiek podeszły to okres 60–75 lat, starczy 75–90 lat, sędziwy - powyżej 90. roku życia).

Nieznacznie zwiększała się także liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej dla seniorów – dane zebrano w **tabeli 5.6.3**. W każdym roku lat 2020-24 funkcjonowała jedna taka placówka.

Tabela 5.6.3. Liczba mieszkańców z terenu gminy, którzy przebywają w DPS-ach dla osób w podeszłym wieku.

Gminy	2020	2021	2022	2023	2024
Chociwel	13	13	14	14	15
Dobrzany	0	0	0	0	0
Dolice	0	0	0	0	0
Irńsko	14	17	17	16	14
Kobylanka	8	9	7	6	7
Marianowo	3	2	2	2	3
Stara Dąbrowa	5	5	7	7	7
Stargard	9	13	11	13	15
Miasto Stargard	120	106	105	105	118
Suchań	0	0	0	0	0
POWIAT	172	165	163	163	179

Źródło: opracowanie PCPR na podstawie danych OPS.

Warto odnotować, że w sąsiednich powiatach liczba domów pomocy społecznej jest podobna (po jednej placówce), choć w powiecie choszczeńskim i gryfińskim jest ich więcej. Odpowiednie dane zawarto w tabeli **5.6.4**.

Tabela 5.6.4. Liczba domów pomocy społecznej.

	2020	2021	2022	2023	2024
POWIAT	1	1	1	1	1
pow. choszczeński	2	2	2	3	3
pow. drawski	1	1	1	1	1
pow. goleniowski	1	1	1	1	1
pow. gryfiński	4	4	4	4	4
pow. łobeski	1	1	1	1	1
pow. myśliborski	1	1	1	1	1
pow. pyrzycki	1	1	1	1	1
Szczecin	5	5	5	5	5
ZPM	36	36	36	37	38

Źródło: opr. własne na podstawie: *Bank Danych Lokalnych GUS*, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Na terenie Powiatu działają również nieliczne domy dziennego pobytu dla seniorów. W latach 2020-24 prowadzone one były jedynie w Suchaniu i Stargardzie (po jednym). Dodatkowo, w 2024 r. w Dolicach tego typu opiekę sprawowano w ramach Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego. Z placówek dziennej opieki korzystało relatywnie niewielu seniorów. Szczegóły zawarto w tabeli **5.6.5**.

Tabela 5.6.5. Liczba osób w podeszłym wieku korzystających z dziennych domów pobytu.

Gminy	2020	2021	2022	2023	2024
Chociwel	0	0	0	0	0
Dobrzany	0	0	0	0	0
Dolice	0	0	0	0	4
Irńsko	0	0	0	0	0

Kobylanka	0	0	0	0	0
Marianowo	0	0	0	0	0
Stara Dąbrowa	0	0	0	0	0
Stargard	0	0	0	0	0
Miasto Stargard	22	28	25	25	26
Suchań	15	15	15	15	15
POWIAT	37	43	40	40	45

Źródło: opracowanie PCPR na podstawie danych OPS.

W Stargardzie z opieki dziennej korzystało zatem po ok. 25 seniorów, a znacznie mniejszym Suchaniu – po 15. Niestety w Powiecie, równie w znikomym stopniu, organizowano integracyjne spotkania dla seniorów. Wedle danych z urzędów gmin w skali całego Powiatu takich przedsięwzięć pojawiało się w latach 2020-24 po ok. 15 rocznie (jedynie w 2021 było ich 21). Dane szczegółowe zebrano w **tabeli 5.6.6.**

Tabela 5.6.6. Liczba imprez integracyjnych dla osób w podeszłym wieku.

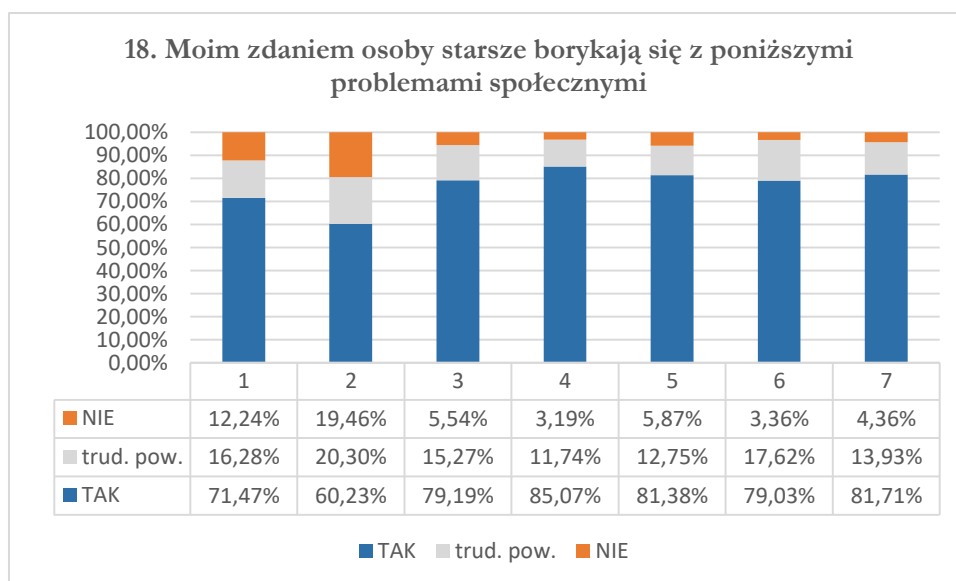
Gminy	2020	2021	2022	2023	2024
Chociwel	5	9	7	6	5
Dobrzany	1	0	1	1	1
Dolice	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Irisko	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Kobylanka	1	0	1	2	2
Marianowo	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Stara Dąbrowa	0	0	0	4	0
Stargard	2	1	1	3	3
Miasto Stargard	3	3	3	3	3
Suchań	0	3	1	2	1
POWIAT	12	16	14	21	15

Źródło: opracowanie PCPR na podstawie danych UG.

Warto odnotować, że na tle innych gmin Powiatu, także największego Stargardu, relatywnie licznie organizowano spotkania dla seniorów w Chociwlu – od 5 do 9 każdego roku (w Stargardzie raportowano po 3 spotkania rokrocznie).

W badaniu wśród mieszkańców Powiatu przeprowadzonym w marcu 2025 r. zapytano również o kwestie dotyczące seniorów – pytanie 18: „moim zdaniem osoby starsze borykają się z poniższymi problemami społecznymi”. Szczegóły zawarto na **wykresie 5.6.1.**

Wykres 5.6.1. Pytanie 18 - problemy, z którymi borykają się seniorzy.

Źródło: Źródło: Badanie Mieszkańców Powiatu, III 2025.

Respondenci mieli do wyboru następujące opcje odpowiedzi (podano sumę wskazań tak i raczej tak):

- 18.01. bariery architektoniczne, techniczne, komunikacyjne: 71,47%,
- 18.02. brak ofert spędzania czasu wolnego: 60,23%,
- 18.03. izolacja społeczna, samotność: 79,19%,
- 18.04. niewystarczające środki finansowe na życie i leczenie: **85,07%**,
- 18.05. ograniczony dostęp do opieki medycznej: **81,38%**,
- 18.06. samotność, brak wsparcia ze strony rodziny: 79,03%,
- 18.07. trudny dostęp do usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych: **81,71%**.

Wedle badanych podstawowym problemem są kwestie ekonomiczne oraz związane z deficytem dostępu do świadczeń medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych. Opinie respondentów są zatem skorelowane z danymi zaprezentowanymi wyżej: seniorzy w Powiecie mają bardzo ograniczoną ofertę świadczeń opiekuńczych, a problemy z dostępem do usług medycznych wskazywano już wcześniej.

Opieka nad osobami starszymi - reasumpcja

Oczywiste jest, że wzrost liczby seniorów w populacji każdej społeczności lokalnej jest nieunikniony. W Powiecie tendencja ta jest wyraźnie dostrzegalna. Niestety generalnie nie towarzyszy temu zwiększanie infrastruktury potrzebnej do realizacji większej liczby osób (np. placówki dziennego pobytu, zwłaszcza w największym Stargardzie), ani usług realizowanych na rzecz seniorów (świadczenia medyczne, opiekuńcze). Niewątpliwie Powiat powinien w najbliższym czasie podjąć działania w celu przygotowania się na większe zapotrzebowanie na usługi dedykowane seniorom – jeden dom pomocy społecznej z pewnością nie pozwoli na efektywną ich realizację. Przykładowo w powiatach gryfińskim i choszczeńskim w 2024 r. było ich odpowiednio – 3 i 4.

5.7. Przemoc domowa

Statystyki dotyczące przemocy domowej w latach 2020-24 zmieniały się na terenie Powiatu – w latach 2020-23 liczba rodzin, w których notowano jej wystąpienie rosła rokrocznie, ale w 2024 r. – nieznacznie spadła. Szczegóły zaprezentowano w **tabeli 5.7.1.**

Tabela 5.7.1. Liczba rodzin, w których stwierdzono występowanie przemocy.

Gminy	2020	2021	2022	2023	2024
Chociwel	19	26	16	26	15
Dobrzany	18	13	23	24	12
Dolice	30	23	16	36	25
Ińsko	16	16	22	19	8
Kobylanka	13	17	12	16	8
Marianowo	14	16	13	9	8
Stara Dąbrowa	21	16	21	8	15
Stargard	31	34	55	63	48
Miasto Stargard	321	340	355	416	432
Suchań	9	14	7	10	7
POWIAT	492	515	540	627	578

Źródło: opracowanie PCPR na podstawie danych OPS.

Jak można dostrzec problem przemocy domowej był rejestrowany (i z roku na rok – wzrastał) przede wszystkim na terenie Stargardu. W innych gminach (poza Kobylanką i Starą Dąbrową) statystyki dotyczące przemocy wykazywały zmniejszenie się tego problemu.

Powyższe tendencje potwierdza również statystyka działań podejmowanych przez interdyscyplinarny zespół ds. przeciwdziałania przemocy domowej. Dane zaprezentowano w **tabeli 5.7.2**

Tabela 5.7.2. Liczba spraw prowadzonych w ramach interdyscyplinarnego zespołu ds. przeciwdziałania przemocy domowej.

Gminy	2020	2021	2022	2023	2024
Chociwel	21	28	16	26	16
Dobrzany	0	2	1	0	3
Dolice	28	23	26	34	23
Ińsko	12	16	22	19	8
Kobylanka	13	17	12	16	8
Marianowo	13	16	13	10	7
Stara Dąbrowa	21	22	25	8	15
Stargard	51	51	79	84	74
Miasto Stargard	320	395	393	442	460
Suchań	9	14	7	10	7
POWIAT	488	584	594	649	621

Źródło: opracowanie PCPR na podstawie danych OPS.

Aktywność zespołu intensyfikowała się rokrocznie w Stargardzie, a w innych gminach liczba spraw generalnie zmniejszała się, zwłaszcza w ostatnich dwóch latach.

W okresie 2020-23 rokrocznie w Powiecie notowano wzrost liczby wszczętych procedur nadania tzw. niebieskiej karty. Natomiast w 2024 r., w stosunku do roku poprzedniego liczba tych procedur *per saldo* zmniejszyła się w Powiecie. Odpowiednie dane zawarto w **tabeli 5.7.3.**

Tabela 5.7.3. Liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty.

Gminy	2020	2021	2022	2023	2024
Chociwel	21	18	7	14	14

Dobrzany	19	17	25	25	11
Dolice	30	23	26	36	25
Irńsko	12	13	16	12	3
Kobylanka	13	17	12	16	8
Marianowo	13	12	11	5	6
Stara Dąbrowa	21	16	21	8	13
Stargard	41	42	56	62	50
Miasto Stargard	249	261	270	301	264
Suchań	9	14	7	14	9
POWIAT	428	433	451	493	403

Źródło: opracowanie PCPR na podstawie danych OPS.

Liczba wszczynanych procedur, co warto zaznaczyć, spadła również na terenie Stargardu (z 493 w 2023 r. do 403 w 2024 r.). Nieznaczny wzrost notowano jedynie w Marianowie oraz Starej Dąbrowie.

Licząc rok 2024 do roku 2020 na terenie Powiatu *per saldo* spadła liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy domowej (ze 154 do 108). Szczegółowe dane zawarto w **tabeli 5.7.4.**

Tabela 5.7.4. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy domowej.

Gminy	2020		2021		2022		2023		2024	
	os.	rodz.	os.	rodz.	os.	rodz.	os.	rodz.	os.	rodz.
Chociwel	24	12	4	2	8	4	6	3	4	2
Dobrzany	4	2	4	2	2	1	2	1	2	1
Dolice	0	0	2	1	0	0	14	5	16	5
Irńsko	2	1	0	0	2	1	0	0	0	0
Kobylanka	9	3	0	0	6	2	10	3	9	4
Marianowo	28	14	32	16	26	13	18	9	16	8
Stara Dąbrowa	0	0	0	0	4	2	4	2	6	3
Stargard	9	2	10	2	3	2	0	0	0	0
Miasto Stargard	78	39	72	36	54	27	54	27	82	41
Suchań	0	0	0	0	3	1	0	0	3	1
POWIAT	154	73	124	59	108	53	108	50	138	65

Źródło: opracowanie PCPR w Stargardzie na podstawie danych OPS.

Choć w całym Powiecie świadczeń z tego tytułu wypłacano mniej, to jednak w niektórych gminach odnotowano wzrost liczby świadczeniobiorców. Były to Stargard (miasto), Dolice i Stara Dąbrowa.

Natomiast wedle danych Komendy Powiatowej Policji w latach 2020-24 na terenie Powiatu rokrocznie notowano coraz więcej wszczynanych postępowań z powodu stosowania przemocy domowej – co pokazano w **tabeli 5.7.5.**

Tabela 5.7.5. Liczba wszczętych postępowań w sprawach dotyczących stosowania przemocy domowej.

Powiat	2020	2021	2022	2023	2024
	129	134	147	151	161

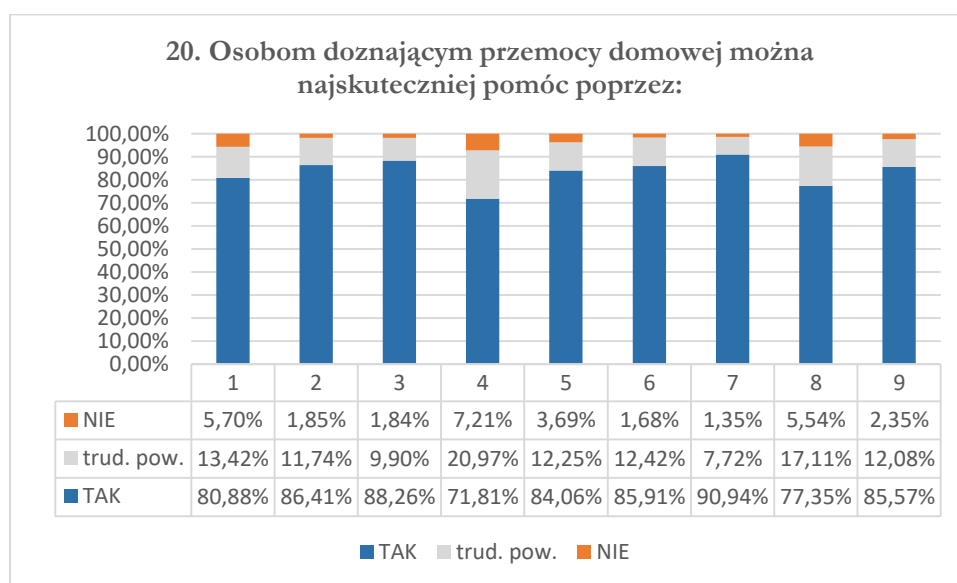
Źródło: opracowanie PCPR na podstawie danych KPP.

W badaniu realizowanym w marcu 2025 r. poproszono również respondentów o wyrażenie opinii dotyczącej przemocy domowej. Tezę o ryzyku nasilenia się problemu przemocy

domowej podzieliło 41,9% respondentów⁴, a zaledwie 23,6% podzieliło opinię, że „powiat jest aktywny w przeciwdziałaniu przemocy domowej”⁵. Z kolei jedynie 31,88% badanych uznało, że przemoc domowa jest przyczyną ograniczonego poczucie bezpieczeństwa⁶. Problem przemocy domowej należał do najrzadziej wskazywanych problemów społecznych w Powiecie – otrzymał on 41,2% wskazań⁷. Natomiast wśród problemów społecznych występujących w rodzinach przemoc domowa otrzymała 62,75% wskazań⁸.

Poproszono również o wyrażenie opinii w jaki sposób osobom doznającym przemocy domowej można najskuteczniej pomóc (pytanie 20). Wyniki zawarto na **wykresie 5.7.1.**

Wykres 5.7.1. Pytanie 20 - sposoby pomocy dla osób doznających przemocy domowej.

Źródło: Badanie Mieszkańców Powiatu, III 2025.

Respondenci mogli wyrazić opinię na temat następujących środków zaradczych (podano odsetki sum odpowiedzi tak i raczej tak):

- 20.01. instytucje przeciwdziałające przemocy domowej: 80,88%,
- 20.02. izolowanie osób stosujących przemoc (agresorów): **86,41%**,
- 20.03. leczenie uzależnień: **88,26%**,
- 20.04. organizację tematycznych akcji społecznych: 71,81%,
- 20.05. szerzenie wiedzy o instytucjach udzielających pomocy: 84,06%,
- 20.06. uczestnictwo w grupach wsparcia oraz terapiach: 85,91%,
- 20.07. udzielanie pomocy psychologicznej, prawnej: **90,94%**,
- 20.08. wysyłanie agresorów na zajęcia korekcyjno – edukacyjne: 77,35%,
- 20.09. zapewnienie schronienia: 85,57%.

A zatem, wedle badanych najważniejsze jest udzielanie pomocy prawnej i psychologicznej, a dalej: leczenie uzależnień oraz izolacja agresorów.

⁴ Zob. wykres 4.1., poz. 1.

⁵ Zob. wykres 4.1., poz. 13.

⁶ Zob. wykres 4.2., poz. 7.

⁷ Zob. wykres 4.3., poz. 18.

⁸ Zob. wykres 4.5., poz. 6.

Przemoc domowa - reasumpcja

Problem przemocy domowej nie jest identyfikowany w Powiecie jako kluczowy. Wedle opinii respondentów jest on natomiast istotną przyczyną problemów społecznych w rodzinach. Statystyki dotyczące występowania tego problemu w Powiecie wskazują na delikatny trend rosnący w latach 2020-23, natomiast w roku 2024 r. w stosunku do roku 2023 r. rejestrowano mniej takich przypadków. Z kolei z danych Komendy Powiatowej Policji wynika (liczba wszczynanych postępowań z tytułu przemocy), że trend rosnący utrzymuje się. Problem przemocy domowej szerzej występuje w Stargardzie aniżeli w innych jednostkach.

5.8. Ochrona zdrowia

Zdecydowana większość porad lekarskich udzielanych na terenie Powiatu jest skoncentrowana w Stargardzie. W tym mieście rokrocznie w latach 2020-24 wzrastała ich liczba, co przekładało się na wzrost liczby wszystkich porad w Powiecie *per saldo*. Stosowne dane zebrano w **tabeli 5.8.1**.

Tabela 5.8.1. Podstawowa opieka zdrowotna – porady lekarskie.

Gminy	2020	2021	2022	2023	2024
Chociwel	18 505	19 663	20 039	20 084	21 457
Dobrzany	7 746	0	28 803	16 432	16 305
Dolice	20 884	0	17 389	17 087	18 649
Ińsko	16 175	17 560	18 322	9 078	16 385
Kobyłanka	13 075	14 273	14 199	14 069	13 364
Marianowo	12 078	11 050	10 559	10 612	1 420
Stara Dąbrowa	7 552	6 987	7 156	6 997	6 519
Stargard	4 777	4 833	4 673	4 854	4 170
Miasto Stargard	367 378	422 535	431 297	438 358	484 572
Suchań	11 489	14 020	14 176	14 935	14 384
POWIAT	479 659	510 921	566 613	552 506	597 225

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Bank Danych Lokalnych GUS*, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Dane zawarte w powyższym zestawieniu tabelarycznym wskazują, że podstawowa opieka zdrowotna funkcjonuje w znacznie mniejszej intensywności na terenach wiejskich takich jak Stargard (gmina), Stara Dąbrowa. Również w Marianowie nastąpił w 2024 r. drastyczny spadek liczby wydawanych porad lekarskich w stosunku do roku poprzedniego (1420, a rok wcześniej – 10612). Zestawienie powyższe wskazywać może na pewne obszary wykluczenia w dostępie do – podkreślić należy – podstawowej opieki zdrowotnej.

Również na poziomie jeszcze bardziej elementarnym, czyli liczby aptek i punktów aptecznych (często bowiem w przypadku braku dostępu do lekarza, o podstawowe porady medyczne proszeni są farmaceuci) sytuacja w Powiecie wskazuje na nierównomierne rozmieszczenie opieki zdrowotnej w tym aspekcie⁹. Informacje zebrano w **tabeli 5.8.2**.

Tabela 5.8.2. Liczba aptek i punktów aptecznych.

Gminy	2020	2021	2022	2023	2024
Chociwel	2	2	2	2	2
Dobrzany	2	2	2	2	2

⁹ Bank Danych Lokalnych GUS, nie raportuje danych z kilku gmin (dane są zaciągane z NFZ)

Dolice	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Ińsko	2	2	2	2	2
Kobyłka	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Marianowo	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Stara Dąbrowa	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Stargard	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Miasto Stargard	29	27	27	27	27
Suchań	1	1	1	1	1
POWIAT	36	34	34	34	34

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Bank Danych Lokalnych GUS*, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Jak widać, zdecydowana większość aptek i punktów aptecznych znajduje się na terenie miasta Stargard. Oczywiście w porównaniu z sąsiednimi powiatami sytuacja nie wygląda źle, ale też w sąsiednich powiatach nie ma miasta tej wielkości co Stargard. Dane zawarto w tabeli **tabela 5.8.3.**

Tabela 5.8.3. Liczba aptek i punktów aptecznych w sąsiednich powiatach.

	2020	2021	2022	2023	2024
POWIAT	36	34	34	34	34
pow. choszczeński	13	13	13	13	13
pow. drawski	17	17	17	17	16
pow. goleniowski	25	24	25	25	24
pow. gryfiński	27	27	26	24	23
pow. łobeski	11	10	10	10	10
pow. myśliborski	19	19	19	18	18
pow. pyrzycki	10	10	9	10	9
Szczecin	152	151	150	151	148
ZPM	549	541	533	531	518

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Bank Danych Lokalnych GUS*, <https://bdl.stat.gov.pl/>

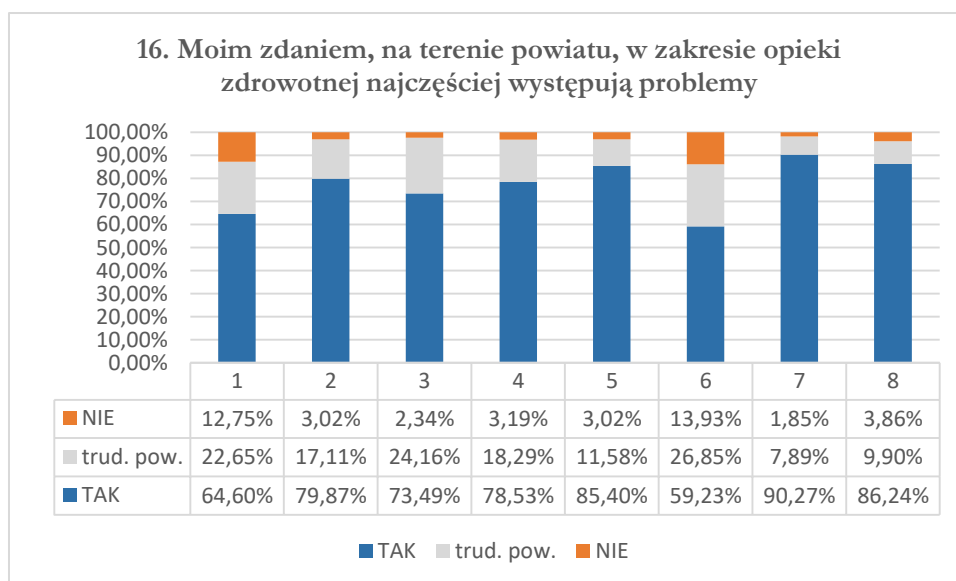
Przeprowadzone badanie w marcu 2025 wykazało, że problem deficytów w dostępie do usług medycznych był bardzo wyraźnie widoczny w opiniach respondentów. Z istnieniem w Powiecie problemu określonego jako „niezaspokojenie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia” zgodziło się 75,1% respondentów (suma odpowiedzi tak i raczej tak). Wśród dwudziestu problemów był to trzeci najbardziej wyraźnie wskazywany przez badanych¹⁰. Z kolei w odpowiedzi na pytanie 13 (najczęstsze problemy rodzin) kategorię „utrudniony dostęp do usług zdrowotnych” twierdząco wyraziło się (odpowiedzi tak i raczej tak) 74,33% respondentów (również i tutaj był to trzeci w kolejności najwyższy odsetek wskazań twierdzących)¹¹.

W pytaniu 16 ankiety poproszono respondentów o wskazanie problemów dotyczących opieki zdrowotnej, które występują w Powiecie. Wyniki zobrazowano na **wykresie 5.8.1.**

Wykres 5.8.1. Pytanie 16 - na terenie Powiatu, w zakresie opieki zdrowotnej najczęściej występują problemy.

¹⁰ Zob. odpowiedzi na pytanie 9, wykres 4.3., poz. 14.

¹¹ Zob. odpowiedzi na pytanie 13, wykres 4.5., poz. 19.

Źródło: Anonimowe Badanie Mieszkańców Powiatu, III 2025.

Badani wskazali zatem (suma odpowiedzi tak i raczej tak):

- 16.01. brak dostatecznej wiedzy dot. zachowań prozdrowotnych: 64,6%,
- 16.02. brak miejsc w zakładach opiekuńczo – leczniczych (ZOL): 79,87%,
- 16.03. brak stacjonarnych hospicjów: 73,49%,
- 16.04. dostęp do darmowych wizyt domowych dla chorych przewlekle: 78,53%,
- 16.05. konieczność korzystania z odpłatnych usług medycznych: **85,4%**,
- 16.06. niechęć mieszkańców do korzystania z badań profilaktycznych: 59,23%,
- 16.07. ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów: **90,27%**,
- 16.08. ograniczony dostęp do usług medycznych: **86,24%**.

Zatem wedle opinii badanych pierwszoplanowym problemem związanym z realizacją świadczeń zdrowotnych jest trudny dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej, ale również generalnie ograniczony dostęp do usług medycznych oraz konieczność korzystania z odpłatności takich usług.

Ochrona zdrowia - reasumpcja

W różnych miejscach badania przeprowadzonego wśród mieszkańców Powiatu respondenci zwracali uwagę na istnienie problemu z dostępem do usług medycznych oraz możliwością realizacji tego typu świadczeń. Sytuacja w Powiecie pod względem realizacji dostępu do świadczeń zdrowotnych jest zróżnicowana – zdecydowanie lepsza sytuacja znajduje się w miastach, zwłaszcza w Stargardzie, natomiast na obszarach wiejskich Powiatu ich mieszkańcy są często wręcz pozbawieni możliwości szybkiego skorzystania z najbardziej podstawowych świadczeń medycznych jakimi jest choćby zakup leków bądź skorzystanie z porady farmaceuty. Polityka publiczna dotycząca ochrony zdrowia powinna być odpowiednio stymulowana, aby dysproporcje w dostępie do świadczeń zdrowotnych przynajmniej częściowo ograniczyć, choćby w tych najbardziej podstawowych elementach.

5.9. Uzależnienia i ich profilaktyka

Problem osób uzależnionych, zarówno od alkoholu jak i substancji psychoaktywnych w Powiecie występuje – wskazują na to dostępne dane jak i opinie wyrażone przez respondentów w przeprowadzonym badaniu ilościowym.

Wedle danych PCPR w Stargardzie przygotowanych na podstawie informacji z OPS liczba osób korzystających ze świadczeń społecznych z powodu alkoholizmu w latach 2020-24 w Powiecie spadała: z 172 w 2020 r. do 140. Szczegóły zebrano w **tabeli 5.9.1.**

Tabela 5.9.1. Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu alkoholizmu.

Gminy	2020		2021		2022		2023		2024	
	os.	rodz.	os.	rodz.	os.	rodz.	os.	rodz.	os.	rodz.
Chociwel	16	16	17	17	15	15	16	16	23	23
Dobrzany	5	1	11	4	33	8	4	4	3	3
Dolice	29	13	31	16	20	10	23	10	25	13
Ińsko	19	8	14	7	13	7	9	4	8	5
Kobyłanka	14	10	19	13	16	12	16	10	10	6
Marianowo	8	8	17	9	12	5	12	4	17	7
Stara Dąbrowa	3	3	4	4	8	8	6	6	6	6
Stargard	10	6	10	7	6	6	9	9	9	8
Miasto Stargard	63	60	86	69	54	45	39	33	38	29
Suchań	5	5	2	2	1	1	1	1	1	1
POWIAT	172	130	211	148	178	117	135	97	140	101

Źródło: opracowanie PCPR w Stargardzie na podstawie danych OPS.

Rzecz jasna w kilku gminach liczba świadczeniobiorców zwiększała się (Chociwel, Marianowo, Stara Dąbrowa). Paradoksalnie nie można jednak przyjąć, że skoro *per saldo* liczba wypłacanych świadczeń z powodu uzależnienia od alkoholu spada, to jednocześnie zmniejsza się problem alkoholizmu. Istnieniu tej zależności przeczą dane dotyczące statystyki osób korzystających z punktów konsultacyjnych¹² w sprawie porad w zakresie uzależnienia od alkoholu. W latach 2020-24 liczba takich osób wzrosła prawie trzykrotnie, z 219 w 2020 r. do 596 w 2024 r. Dane związane z poradnictwem antyalkoholowym zebrano w **tabeli 5.9.2.**

Tabela 5.9.2. Liczba osób, które zgłosiły się do punktów konsultacyjnych w sprawie porad w zakresie uzależnienia od alkoholu.

Gminy	2020	2021	2022	2023	2024
Chociwel	15	25	15	15	35
Dobrzany	0	0	0	20	12
Dolice	10	11	11	14	11
Ińsko	0	0	0	0	0
Kobyłanka	25	30	32	28	30
Marianowo	0	0	0	5	10
Stara Dąbrowa	0	0	0	0	0
Stargard	65	67	71	86	92
Miasto Stargard	100	125	263	385	400
Suchań	4	5	6	7	6
POWIAT	219	263	398	560	596

Źródło: opracowanie PCPR na podstawie danych OPS i UG.

¹² Punktu takiego nie ma w Ińsku i Starej Dąbrowie, w pozostałych gminach co najmniej od 2023 funkcjonował jeden.

Jak można dostrzec, w 2024 r. w stosunku do 2020 r. w każdej gminie notowano więcej osób w punktach konsultacyjnych, przy czym, o ile w mniejszych gminach były to nieznaczne zmiany *in plus*, to w Stargardzie (miasto) nastąpił czterokrotny wzrost.

Negatywna tendencja powiększania się problemu alkoholizmu w Powiecie jest obserwowana również na podstawie innych danych statystycznych. Wedle danych udostępnionych przez OPS i UG, w okresie 2020-24 wzrosła bowiem liczba osób korzystających z pomocy terapeutycznej z powodu uzależnienia alkoholowego. Dane zawarto w **tabeli 5.9.3**.

Tabela 5.9.3. Liczba osób, korzystających z pomocy terapeutycznej w zakresie uzależnienia od alkoholu.

Gminy	2020	2021	2022	2023	2024
Chociwel	0	0	0	0	15
Dobrzany	15	18	17	20	12
Dolice	0	0	1	2	2
Ińsko	4	3	5	2	3
Kobylanka	25	30	32	28	30
Marianowo	0	0	0	5	10
Stara Dąbrowa	0	0	0	0	0
Stargard	15	13	10	8	5
Miasto Stargard	306	305	304	527	669
Suchań	2	3	2	7	7
POWIAT	367	372	371	599	753

Źródło: opracowanie PCPR na podstawie danych OPS i UG.

Rzecz jasna, pozytywnie należy ocenić fakt, że więcej osób rokrocznie poddawało się terapii mającej na celu ograniczenie uzależnienia od alkoholu, ale zarazem należy zauważyć, że liczba porad jest zwykle skorelowana z intensywnością problemu, którego one dotyczą. W Stargardzie odnotowano ponad dwukrotnie więcej wizyt w poradniach w 2024 r. niż w 2020 r., a średnia dla całego Powiatu zwiększyła się również w zbliżonym stopniu. Niestety na chwilę przygotowywania raportu nie udostępniono danych dotyczących liczby osób, które poddały się leczeniu w zakładach lecznictwa odwykowego ze Stargardu (miasto i gmina), a więc tam, gdzie problem alkoholizmu w Powiecie jest najbardziej widoczny (nie można wyliczyć zatem statystyki dla Powiatu). W innych gminach liczba takich osób była niewielka. Odpowiednie dane przedstawiono w **tabeli 5.9.4**.

Tabela 5.9.4. Liczba osób, które poddały się leczeniu w zakładach lecznictwa odwykowego.

Gminy	2020	2021	2022	2023	2024
Chociwel	0	0	0	2	6
Dobrzany	4	5	4	4	2
Dolice	3	2	2	4	5
Ińsko	0	1	1	2	1
Kobylanka	0	0	0	0	0
Marianowo	0	0	0	0	2
Stara Dąbrowa	1	2	0	2	1
Stargard	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Miasto Stargard	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Suchań	1	2	1	2	2

Źródło: opracowanie PCPR na podstawie danych OPS i UG.

Z kolei w przypadku uzależnień od sytuacji psychoaktywnych, opierając się na danych przekazanych przez OPS i UG można stwierdzić, że w Powiecie problem ten istnieje, ale ma mniejszą intensywność od alkoholizmu. Po pierwsze raportowano wypłatę znacznie mniejszej liczby świadczeń pomocy społecznej z powodu narkomanii. Dane zebrano w **tabeli 5.9.5.**

Tabela 5.9.5. Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu narkomanii.

Gminy	2020	2021	2022	2023	2024
Chociwel	2/2	3/3	3/3	1/1	3/3
Dobrzany	0	1/1	3/3	2/2	1/1
Dolice	5/1	1/1	2/2	0	2/2
Ińsko	0	0	0	0	0
Kobyłanka	0	0	0	1/1	3/3
Marianowo	0	0	0	0	0
Stara Dąbrowa	0	0	0	0	0
Stargard	1/1	2/2	3/3	3/3	3/3
Miasto Stargard	4/4	7/7	9/8	13/10	14/12
Suchań	0	0	0	0	0
POWIAT	12/8	14/14	20/20	20/17	26/24

Źródło: opracowanie PCPR na podstawie danych OPS.

Co prawda, w 2024 r., w stosunku do 2020 r. zanotowano wzrost wypłaty świadczeń z tytułu narkomanii, ale spoglądając na wartości arytmetyczne danych zawartych w tabeli 5.9.5 w kontekście danych z tabeli 5.9.1. (świadczenia z powodu alkoholizmu) widać wyraźnie, że wśród świadczeń społecznych wypłacanych z powodu uzależnień zdecydowanie przeważają te związane z alkoholizmem.

Podobnie widać to analizując statystykę osób korzystających w Powiecie w latach 2020-24 z pomocy terapeutycznej z powodu uzależnienia od substancji psychoaktywnych. Co prawda, liczba terapii z tego powodu zwiększyła się porównując rok 2024 z rokiem 2020, ale zarazem należy zauważyć: wzrost nie był tak drastyczny jak w przypadku terapii alkoholowych (zob. tabela 5.9.3), a ponadto w 2024 r. w stosunku do 2023 r. notowano niewielki spadek liczby porad terapeutycznych z powodu uzależnienia od substancji psychoaktywnych. Szczegóły pokazano w **tabeli 5.9.6¹³.**

Tabela 5.9.6. Liczba osób, korzystających z pomocy terapeutycznej w zakresie uzależnienia od substancji psychoaktywnych.

Gminy	2020	2021	2022	2023	2024
Chociwel	0	0	0	0	0
Dobrzany	3	3	8	4	3
Dolice	0	1	1	1	1
Ińsko	0	1	0	2	0
Kobyłanka	7	12	16	12	15
Marianowo	0	0	0	0	0
Stara Dąbrowa	0	0	0	0	0
Stargard	b.d	b.d	b.d	b.d	b.d
Miasto Stargard	167	136	146	221	216
Suchań	0	0	0	0	0
POWIAT	177	153	171	240	235

Źródło: opracowanie PCPR na podstawie danych OPS i UG.

¹³ Choć statystyka ta jest niepełna z uwagi na brak danych z gminy Stargard.

Warto jednocześnie zwrócić uwagę, że podobnie jak alkoholizm, tak i uzależniania od substancji psychoaktywnych są problemem przede wszystkim w największym ośrodku miejskim Powiatu (Stargard).

Dane statystyczne przekazane przez OPS i UG z Powiatu za okres lat 2020-24 pozwalają na podobne stwierdzenie w przypadku liczby osób, które zgłaszały się do punktów konsultacyjnych w sprawie porad w zakresie uzależnienia od substancji psychoaktywnych (**tabela 5.9.7.**)

Tabela 5.9.7. Liczba osób, które zgłosiły się do punktów konsultacyjnych w sprawie porad w zakresie uzależnienia od substancji psychoaktywnych.

Gminy	2020	2021	2022	2023	2024
Chociwel	0	0	0	0	0
Dobrzany	0	0	0	4	3
Dolice	0	0	0	0	0
Insko	0	0	0	0	0
Kobyłanka	7	12	16	12	15
Marianowo	0	0	0	0	0
Stara Dąbrowa	0	0	0	0	0
Stargard	b.d	b.d	b.d	b.d	b.d
Miasto Stargard	162	236	286	251	246
Suchań	0	0	0	0	0
POWIAT	169	248	302	267	264

Źródło: opracowanie PCPR na podstawie danych OPS i UG.

Jak widać, intensywność poradnictwa rosła do 2022 r., po czym w dwóch kolejnych latach zaobserwowano delikatną tendencję spadkową.

W Badaniu Mieszkańców Powiatu realizowanym w marcu 2025 r. problem uzależnień również wyraźnie pojawił się w opiniach respondentów.

W odpowiedzi na pytanie dotyczące przyczyn ograniczenia poczucia bezpieczeństwa (pytanie 8. Badania Mieszkańców Powiatu) najczęściej twierdzących wskazań (suma odpowiedzi tak i raczej tak) miała odpowiedź „osoby spożywające alkohol w miejscach publicznych” – aż 76,85% respondentów potwierdzało występowanie tego problemu w Powiecie¹⁴. Z kolei na pytanie dotyczące wskazania problemów społecznych dostrzeganych na terenie Powiatu (pytanie 9. Badania Mieszkańców Powiatu) najczęściej wskazań twierdzących (suma odpowiedzi tak i raczej tak) miała odpowiedź „alkoholizm” – 79,1%¹⁵. W przypadku wskazania uzależnienia od narkotyków w odpowiedzi na pytanie 9. opinie twierdzące (suma odpowiedzi tak i raczej tak) wyraziło 58% respondentów¹⁶.

Ponadto kwestie uzależnień pojawiły się w pytaniu 23. Badania Mieszkańców Powiatu: „Jakie negatywne zjawiska można dostrzec najczęściej wśród dzieci i młodzieży w Powiecie?”. Respondenci zgodzili się (suma odpowiedzi tak i raczej tak) z występowaniem u młodzieży następujących patologicznych zachowań związanych z uzależnieniami:

- palenie tytoniu: 80,54%
- picie alkoholu: 75,84%
- stosowanie dopalaczy: 61,07%

¹⁴ Zob. odpowiedzi na pytanie 8, wykres 4.2., poz. 6.

¹⁵ Zob. odpowiedzi na pytanie 9, wykres 4.3., poz. 1.

¹⁶ Zob. odpowiedzi na pytanie 9, wykres 4.3., poz. 8.

- używanie narkotyków: 60,91%¹⁷.

Uzależnienia i ich profilaktyka - reasumpcja

W Powiecie bardzo wyraźnie widoczne jest – zarówno na podstawie danych statystycznych przekazanych przez OPS i UG oraz na podstawie opinii respondentów z Badania Mieszkańców Powiatu – występowanie problemów społecznych związanych z uzależnieniami. Przede wszystkim – i problem ten przewija się w różnych miejscach wyników Badania – w Powiecie dostrzegalny jest problem alkoholizmu. Uzależnienie od alkoholu uznane zostało przez respondentów za pierwszoplanowy problem społeczny w Powiecie (79,1% twierdzeń), narkomania pod względem wielkości odsetka twierdzeń pozytywnych o jej występowaniu w Powiecie uzyskała 7. miejsce (na 20).

W latach 2020-24 co prawda spadała liczba świadczeń wypłacanych z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu (ze 172 do 140), ale zarazem wzrastała: prawie trzykrotnie (z 219 do 596) liczba osób zgłaszających się do punktów konsultacyjnych z powodu alkoholizmu oraz liczba osób, korzystających z pomocy terapeutycznej w zakresie uzależnienia od alkoholu (z 367 do 753).

W Powiecie występuje również problem uzależnień od środków psychoaktywnych - także tu nastąpił wzrost (lata 2020-24): liczby osób, korzystających z pomocy terapeutycznej w zakresie uzależnienia od substancji psychoaktywnych (ze 177 do 235), liczby osób, które zgłosiły się do punktów konsultacyjnych w sprawie porad w zakresie uzależnienia od substancji psychoaktywnych (ze 169 do 264). Niepokojące są również twierdzące opinie respondentów o występowaniu patologii uzależnień wśród młodzieży: palenie tytoniu (80,54%), picie alkoholu (75,84%), stosowanie dopalaczy (61,07%), używanie narkotyków (60,91%).

5.10. Edukacja

Jak pokazano w rozdziale 2.07 sytuacja edukacyjna w Powiecie, na tle sąsiednich powiatów nie wygląda źle. W tym miejscu warto tylko dodać, że co prawda w latach 2019-23 zmniejszyła się liczba szkół ogólnokształcących, ale *per saldo* ich liczba i tak jest nadal największa. Odpowiednie dane zawarto w tabeli 5.10.1.

Tabela 5.10.1. Liczba szkół ogólnokształcących Powiat i powiaty sąsiednie.

Jednostka	2020	2021	2022	2023
POWIAT	9	8	8	8
pow. choszczeński	5	5	5	4
pow. drawski	7	6	6	6
pow. goleniowski	5	4	4	4
pow. gryfiński	4	3	3	3
pow. łobeski	3	2	2	2
pow. myśliborski	4	4	5	5
pow. pyrzycki	3	3	3	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/>

¹⁷ Zob. odpowiedzi na pytanie 23, wykres 4.7., poz. 8, 9, 12, 17.

Jak można zauważyć, w Powiecie liczba szkół ogólnokształcących jest ciągle największa (choć zmniejszyła się z 9 do 8). Trzeba też odnotować – w powiecie myśliborskim ich liczba wzrosła z 4 w 2019 do 5 w latach 2022 i 2023, a w powiecie pyrzyckim pozostawała na stałym poziomie.

W Badaniu Mieszkańców Powiatu realizowanym w marcu 2025 r. sytuacja edukacyjna również generalnie nie była przez respondentów oceniana tak negatywnie jak inne kwestie. Na pytanie o występujące na terenie Powiatu problemy społeczne (pytanie 9. Badania) z istnieniem problemu „niezaspokojenia potrzeb w zakresie edukacji” zgodziło się 47,6% (suma odpowiedzi tak i raczej tak)¹⁸. Podobnie, również poniżej 50% akceptacji respondentów miały stwierdzenia dotyczące spraw edukacyjnych (pytanie 7. Badania):

7.04. mamy niewystarczającą ofertę zajęć wyrównujących braki edukacyjne - 48,6%,

7.09. oferta edukacyjna szkół jest adekwatna do potrzeb - 40,6%%

7.14. powiat prowadzi właściwe działania profilaktyczne i edukacyjne dla dzieci i młodzieży - 30,7%¹⁹.

Edukacja - reasumpcja

Edukacja ani wedle dostępnych danych statystycznych w Banku Danych Lokalnych GUS (2020-23), ani w opiniach respondentów uzyskanych w toku Badania Mieszkańców Powiatu w marcu 2025 nie stanowi w Powiecie pierwszoplanowego problemu społecznego. Biorąc powyższe pod uwagę warto jednak podkreślić, że tylko nieco ponad 30% respondentów pozytywnie oceniło działania profilaktyczne i edukacyjne dla dzieci i młodzieży na terenie Powiatu, a jednocześnie niespełna 49% badanych zgodziło się z twierdzeniem, że w Powiecie istnieje deficyt zajęć wyrównujących braki edukacyjne. Wydaje się zatem zasadne (pamiętając, że inne kwestie stanowią większe problemy społeczne), aby Powiat podjął refleksję nad dalszą poprawą efektywności edukacyjnej w kilku aspektach: dostosowania jej oferty do zmieniających się oczekiwań rynku pracy, racjonalizacją wykorzystania potencjału infrastrukturalnego do postępujących zmian demograficznych w celu poprawy jakości kształcenia w różnych jednostkach Powiatu.

5.11. Bezradność w życiu codziennym

Istotnym problemem współczesnych społeczności lokalnych jest bezradność w życiu codziennym, która obejmuje problemy z radzeniem sobie w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Dane statystyczne przekazane przez OPS w Powiecie wskazują jednak, że w latach 2020-24 obserwowano tendencję spadkową w liczbie wypłacanych świadczeń społecznych z tytułu bezradności. Odpowiednie dane zebrano w tabeli 5.11.1.

Tabela 5.11.1. Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Gminy	2020	2021	2022	2023	2024
Chociwel	17/17	13/13	15/15	11/11	17/17
Dobrzany	164/28	196/35	154/26	141/27	53/12
Dolice	93/33	93/41	63/28	72/26	80/24
Ińsko	10/3	13/4	18/4	18/5	11/3

¹⁸ Zob. odpowiedzi na pytanie 9, wykres 4.3., poz. 12.

¹⁹ Zob. odpowiedzi na pytanie 7, wykres 4.1., poz. 4, 9, 14.

Kobyłanka	22/6	22/7	19/6	16/5	17/6
Marianowo	22/6	13/4	7/3	7/3	17/5
Stara Dąbrowa	4/4	2/2	2/2	5/5	2/2
Stargard	150/40	78/21	59/17	26/9	24/8
Miasto Stargard	880/285	645/200	651/194	584/164	381/121
Suchań	22	21/21	12/12	12/12	8/8
POWIAT	1 384/444	1 096/348	1 000/307	892/267	610/206

Źródło: opracowanie PCPR na podstawie danych OPS.

Wedle zebranych w **tabeli 5.11.1.** danych w zasadzie w każdej jednostce Powiatu notowano zmniejszenie wypłat świadczeń z powodu bezradności w życiu codziennym porównując rok 2024 do roku 2020 (jedynie dane z Ińska wskazują na brak tendencji spadkowej). Na terenie całego Powiatu liczba takich świadczeń spadła z 1384 do 610.

Podobnie, w latach 2020-24 zmniejszała się także liczba rodzin objętych wsparciem pracownika socjalnego. W Chociwlu wsparciem obejmowano w zasadzie taką samą liczbę rodzin, ale w innych jednostkach rodzin wspieranych ubyło porównując rok 2024 do 2020. Szczegóły zawarto w **tabeli 5.11.2.**

Tabela 5.11.2. Liczba rodzin objętych wsparciem pracownika socjalnego.

Gminy	2020	2021	2022	2023	2024
Chociwel	17	13	15	21	17
Dobrzany	170	166	176	67	118
Dolice	188	139	109	70	130
Ińsko	89	118	87	92	80
Kobyłanka	97	81	76	75	67
Marianowo	6	4	6	6	5
Stara Dąbrowa	7	3	2	0	0
Stargard	214	282	114	132	149
Miasto Stargard	1 225	1 076	1 094	1 515	589
Suchań	22	21	12	12	8
POWIAT	2035	1903	1691	1990	1163

Źródło: opracowanie PCPR na podstawie danych OPS.

Z kolei w przypadku statystyki dotyczącej liczby rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny tendencji spadkowej w latach 2020-2024 nie odnotowano, wręcz przeciwnie porównując rok 2024 do roku 2020 na terenie całego Powiatu zwiększyła się liczba rodzin, które wspierali asystenci. Szczegółowe dane zaprezentowano w **tabeli 5.11.3.**

Tabela 5.11.3. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.

Gminy	2020	2021	2022	2023	2024
Chociwel	15	17	16	18	18
Dobrzany	10	9	8	13	15
Dolice	17	22	23	27	28
Ińsko	7	8	9	9	11
Kobyłanka	7	7	0	4	8
Marianowo	7	8	8	9	8
Stara Dąbrowa	11	12	14	9	10
Stargard	27	22	12	12	14
Miasto Stargard	50	50	43	44	65
Suchań	9	9	10	10	10
POWIAT	160	164	143	155	187

Źródło: opracowanie PCPR na podstawie danych OPS.

Jak można zauważyć, w skali całego Powiatu liczba takich rodzin spadła w 2022 r. (143 rodziny), ale następnie wzrastała - i w 2023 r. (155 rodzin) i w 2024 r. (187 rodzin). Mniej rodzin wspieranych przez asystentów w zasadzie rokrocznie odnotowano jedynie w gminie Stargard (w 2020 r. – 27, a w 2024 – 14).

Na terenie Powiatu działają placówki wsparcia dziennego – w 2024 r. było ich łącznie 39. Wedle danych uzyskanych przez PCPR w Stargardzie z poszczególnych OPS i UG liczba ta ewoluowała: w latach 2020-23 było ich odpowiednio – 38, 40, 44 i 40. Placówki takie działały we wszystkich gminach z wyjątkiem Kobyłanki. Szczegółowe dane zabrano w **tabeli 5.11.4.**

Tabela 5.11.4. Liczba placówek wsparcia dziennego.

Gminy	2020	2021	2022	2023	2024
Chociwel	3	3	3	3	3
Dobrzany	11	9	5	1	1
Dolice	2	2	2	2	2
Ińsko	3	3	3	3	3
Kobyłanka	0	0	0	0	0
Marianowo	3	3	3	3	3
Stara Dąbrowa	1	1	1	2	2
Stargard	11	12	12	11	11
Miasto Stargard	3	4	12	12	12
Suchań	1	3	3	3	2
POWIAT	38	40	44	40	39

Źródło: opracowanie PCPR na podstawie danych OPS i UG.

W większości gmin, jak można dostrzec, liczba takich placówek pozostawała w analizowanym okresie na podobnym lub tym samym poziomie. W dwóch gminach nastąpiły jednak istotne zmiany: w Dobrzanych liczba placówek wsparcia dziennego spadła z 11. w 2020 r. do zaledwie jednej, a w Stargardzie wzrosła z 3. w 2020 r. do 12. w 2024 r. Co za tym idzie, w tych dwóch jednostkach (gmina Dobrzany i miasto Stargard) nastąpiły również największe zmiany w liczbie osób korzystających z dziennego wsparcia stacjonarnego, a *per saldo* w skali całego Powiatu liczba ta ewoluowała: od 510 osób w 2020 r. do 655 w 2022 r. i 610 w 2024 r. Odpowiednie dane zebrano w **tabeli 5.11.5.**

Tabela 5.11.5. Liczba i młodzieży uczęszczających do placówek wsparcia dziennego na terenie gmin Powiatu.

Gminy	2020	2021	2022	2023	2024
Chociwel	45	45	45	45	45
Dobrzany	110	100	50	12	14
Dolice	30	30	30	30	30
Ińsko	45	45	45	45	45
Kobyłanka	0	0	0	0	0
Marianowo	45	45	45	45	45
Stara Dąbrowa	15	15	15	30	30
Stargard	142	130	170	152	148
Miasto Stargard	84	172	210	178	209
Suchań	15	44	45	42	44
POWIAT	531	626	655	579	610

Źródło: opracowanie PCPR na podstawie danych OPS i UG.

Z powyższego zestawienia wynika zatem, że zwykle, średnio na jedną placówkę przypada 15 osób korzystających, choć średnia ta jest zwykle wyższa każdego roku (a więc z różną liczbą placówek) w Stargardzie, a także w Suchaniu w 2024 r.

W okresie 2020-24 ewolucji podlegała liczba rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego – zazwyczaj we wszystkich gminach notowano największą potrzebę tego typu wsparcia w 2022 r. lub 2023 r. Dane przygotowane przez PCPR w Stargardzie na podstawie informacji przekazanych przez poszczególne OPS zebrano w **tabeli 5.11.6.**

Tabela 5.11.6. Liczba rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego.

Gminy	2020	2021	2022	2023	2024
Chociwel	39	21	101	162	61
Dobrzany	33	46	49	54	48
Dolice	20	34	60	70	67
İńsko	Nie prowadzono statystyk	Nie prowadzono statystyk	Nie prowadzono statystyk	Nie prowadzono statystyk	Nie prowadzono statystyk
Kobylanka	0	0	0	0	0
Marianowo	10	8	10	7	9
Stara Dąbrowa	9	7	15	22	18
Stargard	53	48	21	25	65
Miasto Stargard	2 863	3 314	4 125	3 972	3 437
Suchań	0	0	0	0	0
POWIAT	3027	3478	4381	4312	3705

Źródło: opracowanie PCPR na podstawie danych OPS.

Spoglądając na rok 2020 i 2024 dostrzec można wzrost liczby poradnictwa praktycznie we wszystkich jednostkach Powiatu, w których prowadzono tego typu statystyki. Pomimo, że w skali Powiatu liczba porad zmniejszyła się w 2024 w stosunku do 2023, to można jednak poczynić wniosek, że problem nieradzenia sobie systematycznie nasila się.

Wedle danych opracowanych przez PCPR w Stargardzie na podstawie danych OPS działających w Powiecie praktycznie nie są prowadzone terapie dla rodzin: w okresie lat 2020-24 prowadzono je jedynie w Stargardzie (miasto), a liczba rodzin, która z nich korzystała była znikoma (kolejno w latach 2020-24: 5, 1, 9, 7, 6)²⁰.

W tym okresie w Powiecie rokrocznie malała również liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych. Dane zaprezentowano w **tabeli 5.11.7.**

Tabela 5.11.7. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych.

Gminy	2020	2021	2022	2023	2024
Chociwel	313	288	272	251	238
Dobrzany	235	212	211	195	187
Dolice	285	242	235	149	115
İńsko	142	131	137	138	127
Kobylanka	174	150	137	132	119
Marianowo	173	150	134	128	113
Stara Dąbrowa	291	232	190	157	117
Stargard	277	244	204	140	158
Miasto Stargard	3 497	3 243	3 110	2 854	2 600
Suchań	283	268	217	216	173
POWIAT	5670	5160	4847	4360	3947

²⁰ Liczba rodzin poddających się terapii rodzinnej, opracowanie PCPR w Stargardzie na podstawie danych OPS.

Źródło: opracowanie PCPR na podstawie danych OPS.

We wszystkich gminach Powiatu notowano trend spadkowy w korzystaniu ze świadczeń rodzinnych – w skali Powiatu w 2024 r. skorzystało z nich 1723 rodziny mniej niż w 2020 r. Arytmetycznie liczba ta najbardziej zmniejszyła się w Stargardzie (miasto, o 897 rodzin), a procentowo, w Dolicach i Starej Dąbrowie po niespełna 60%.

O percepcję bezradności opiekuńczo-wychowawczej zapytano również w Badaniu Mieszkańców Powiatu realizowanym w marcu 2025 (pytanie 9. Badania). Kwestię tę jako problem społeczny identyfikowało 67,2% respondentów (suma odpowiedzi tak i raczej tak)²¹. Jednakże w pytaniu 13 („najczęstsze problemy społeczne rodzin z Powiatu”) odpowiedź „nieporadność życiowa” wskazało aż 77,52% respondentów (suma odpowiedzi tak i raczej tak) – była to druga pod względem wielkości odsetka opinii twierdzących odpowiedź na to pytanie (więcej zyskała odpowiedź „problemy wychowawcze” – 79,7%)²². Z kolei spośród kafeterii możliwości zaradzenia problemom rodzin respondenci najczęściej zgadzali się (suma odpowiedzi tak i raczej tak) z propozycjami związanymi z aktywniejszymi i efektywniejszymi działaniami podejmowanymi przez odpowiednie służby odpowiedzialne za dostarczanie usług społecznych w Powiecie. Były to bowiem odpowiedzi:

- „poradnictwo specjalistyczne” - 84,23%,
- „więcej konsultacji psychologiczno-pedagogicznych” - 83,73%,
- „edukacja w zakresie samodzielnego radzenia sobie” - 81,21%,
- „pomoc asystenta rodziny” - 80,88%,
- „praca socjalna w środowisku” - 80,04%²³.

Bezradność w życiu codziennym - reasumpcja

W latach 2020-24 obserwowano tendencję spadkową w liczbie wypłacanych świadczeń społecznych z tytułu bezradności. Na terenie całego Powiatu liczba takich świadczeń spadła z 1384 do 610. Podobnie, zmniejszała się także liczba rodzin objętych wsparciem pracownika socjalnego – ze 2035 do 1163. Natomiast na terenie całego Powiatu nieznacznie zwiększyła się liczba rodzin, które wspierali asystenci - z 160 do 187 rodzin (choć w gminie wiejskiej Stargard i Starej Dąbrowie nastąpił spadek). O delikatnej intensyfikacji problemu nieporadności życiowej świadczy także zwiększenie się liczby rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego – w skali Powiatu z 3027 w 2020 r. do 3705 w 2024 r. Natomiast we wszystkich gminach Powiatu notowano trend spadkowy w korzystaniu ze świadczeń rodzinnych – w skali Powiatu w 2024 r. skorzystało z nich 3947 rodzin, czyli o 1723 mniej niż w 2020 r. Występowanie problemu nieporadności życiowej wśród rodzin zamieszkałych na terenie Powiatu dostrzegali również respondenci Badania Mieszkańców Powiatu – 67,2% potwierdziło istnienie takiego problemu, a 77,52% uznało, że jest to najczęstsza przyczyna problemów rodzin. Ponieważ jednocześnie respondenci wskazywali na możliwości zaradzenia problemom społecznym poprzez poradnictwo, konsultacje psychologiczne, edukowanie w zakresie radzenia sobie, pracę socjalną i pomoc asystentów rodzin, to warto, aby Powiat rozważył zintensyfikowanie takich działań, albo zwiększenie ich efektywności poprzez podległe mu służby.

5.12 Analiza problemów społecznych – Powiat na tle otoczenia

²¹ Zob. odpowiedzi na pytanie 9, wykres 4.3., poz. 03.

²² Zob. odpowiedzi na pytanie 13, wykres 4.5., poz. 03.

²³ Zob. odpowiedzi na pytanie 14, wykres 4.6., odpowiednio poz.: 04, 08, 01, 02, 05.

Zarówno w rozdziale drugim dotyczącym diagnozy sytuacji społeczno-ekonomicznej Powiatu, jak i w rozdziale czwartym, w którym przeanalizowano potencjalne problemy społeczne Powiatu odnoszono się w najważniejszych kwestiach do terytorialnej analizy porównawczej. M.in. prezentowano tam dane statystyczne Banku Danych Lokalnych GUS w odniesieniu do województwa zachodniopolskiego oraz sąsiadujących jednostek powiatowych. Były to powiaty: choszczeński, drawski, goleniowski, gryfiński, łobeski, myśliborski, pyrzycki (oraz w adekwatnych porównaniach – miasto na prawach powiatu Szczecin).

Poniżej podsumowano zebrane dane dotyczące Powiatu na tle sąsiadujących powiatów, które zgromadzono w rozdziałach drugim i czwartym. Opisywane niżej porównania odniesiono w przypisach do źródeł - wskazano w nich numery odpowiednich tabel i wykresów z rozdziału drugiego i czwartego.

Kwestie demograficzne

W porównaniu z sąsiednimi jednostkami powiatowymi (z wyjątkiem Szczecina) w Powiecie rokrocznie notuje się wyższe wartości wskaźnika dotyczącego gęstości zaludnienia na 1 km². W 2024 r. wyniósł on 78,0, a przykładowo w powiecie drawskim zaledwie 30,1. Choć obserwuje się delikatną tendencję spadkową gęstości zaludnienia w Powiecie – w latach 2020-24 z 78,5 do 78,0 - to jest ona mniejsza niż tendencja w całym województwie zachodniopomorskim (odpowiednio w tym okresie notowano spadek z 72,5 do 70,8)²⁴.

Saldo migracji wewnętrznej w przypadku Powiatu było rokrocznie dodatnie, choć od 2023 r. notowano delikatną tendencję spadkową. Biorąc pod uwagę ten wskaźnik należy podkreślić dobrą pozycję Powiatu na tle otoczenia (w 2024 r. wartość +229), ponieważ (z wyjątkiem powiatu goleniowskiego – w 2024 r. wartość +173) pozostałe jednostki otoczenia wykazywały saldo ujemne (od -161 w powiecie drawskim do -74 w powiecie gryfińskim). Dotyczyło to nawet metropolitalnego Szczecina, w którym każdego roku notowano ujemne saldo migracji (w 2024 r. wartość ta wynosiła -596)²⁵.

W latach 2020-24 w Powiecie notowano rokrocznie ujemny przyrost naturalny na 1000 osób: w 2020 r. wartość ta wyniosła -2,72, a w 2024 r. -4,61. Trzeba jednak zauważyć, że na tle województwa, ościennych powiatów, a nawet Szczecina, Powiat ma znacznie lepsze wskaźniki przyrostu naturalnego, tzn. wartości ujemne nie są tak znaczące jak w jednostkach sąsiednich – przykładowo w skali całego województwa zachodniopomorskiego wartość ta w 2024 r. wyniosła -5,65, a w powiatach: łobeskim (-8,05) i choszczeńskim (-7,06)²⁶.

Kwestie demograficzne są częściowo przynajmniej powiązane z **potencjałem mieszkaniowym**. W stosunku do średniej dla województwa zachodniopomorskiego (439) w liczbie mieszkań na 1000 mieszkańców Powiat wypada gorzej. Wedle danych GUS na rok 2023 r. wartość ta wynosiła 394. Z drugiej jednak strony należy zauważyć, że średnia zachodniopomorska jest oczywiście zawyżana przez Szczecin. Ponadto w relacji Powiatu do powiatów sąsiadujących potencjał mieszkaniowy Powiatu wypada już lepiej, i to w stosunku do wszystkich powiatów (tylko w dwóch powiatach wartości te są zbliżone – łobeskim (393) i choszczeńskim (391))²⁷. Biorąc pod uwagę utrzymanie trendu dodatniego w saldzie migracji wewnętrznej można jednak prognozować, że wskaźnik potencjału mieszkaniowego Powiatu (liczba mieszkań na 1000 mieszkańców) będzie się zmniejszał, dlatego należałoby już teraz podjąć odpowiednie, proaktywne kroki w celu przeciwdziałania temu potencjalnemu problemowi.

²⁴ Szczegóły zawarto w tabeli 2.2.7. oraz na wykresie 2.5.4.

²⁵ Szczegóły zawarto w tabeli 2.2.8.

²⁶ Szczegóły zawarto w tabeli 2.2.9.

²⁷ Szczegóły zawarto na wykresie 2.5.2.

Rynek pracy

Sytuacja na powiatowym rynku pracy jest umiarkowanie optymistyczna na tle powiatów sąsiadujących. W 2024 r. stopa bezrobocia wynosiła tu 6,9%, a więc mniej niż w powiatach: choszczeńskim (15,9%), drawskim (11,4%), łobeskim (14,8%) i pyrzyckim (10,9%). Jednocześnie lepsze wyniki miały powiaty: goleniowski (4,2%), gryfiński (6,6%) i myśliborski (6,8%).

Porównując jednak zmianę poziomu stopy bezrobocia w roku 2024 do roku 2020 widać, że Powiat wypada gorzej (spadek o -1,5 p.p.) względem pięciu powiatów, w których odnotowano spadki o co najmniej -2,1 p.p. (choszczeński, drawski, goleniowski, gryfiński, łobeski)²⁸. Jednakże atutem Powiatu na tle kilku powiatów sąsiadujących (w tym wypadku także Szczecina) jest funkcjonowanie w Stargardzie stref gospodarczych, które dają zatrudnienie nie tylko mieszkańcom Powiatu. Stargardzki Park Przemysłowy (od 2004 r.) oraz Park Przemysłowy Nowoczesnych Technologii skupiają na dedykowanych obszarach wiele podmiotów gospodarczych. Na generalnie dobrą kondycję na rynku pracy wskazują inne czynniki (lata 2019-23), np. utrzymująca się tendencja wzrostowa liczby osób prowadzących działalność gospodarczą²⁹, dodatni bilans rejestrujących się i wyrejestrowujących się podmiotów gospodarczych³⁰.

W Powiecie w latach 2020-24 (podobnie jak w otoczeniu) utrzymywała się tendencja wzrostowa liczby osób w wieku 65+ (współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi), ale zarazem: w 2024 współczynnik ten w Powiecie (32,4) miał wartość relatywnie niską na tle innych jednostek. Tylko w powiatach gryfińskim (32,00) i goleniowskim (30,1) odnotowano wartości niższe³¹.

Pomimo względnie dobrej sytuacji w tym względzie można estymować dalszą tendencję wzrostową współczynnika obciążenia demograficznego osobami starszymi, a co za tym idzie Powiat powinien podjąć w związku z tym odpowiednie działania wyprzedające.

Wydaje się, że byłoby to możliwe, zważywszy na fakt, że Powiat, na tle otoczenia, ma znaczące wyższe dochody budżetowe. Wszystkie powiaty z otoczenia Powiatu, rokrocznie, notowały zdecydowanie mniejsze dochody budżetowe. Warto też dodać, że w stosunku do 2020 r. dochody budżetu w Powiecie zwiększyły się o 61%. Wyższy wzrost odnotowały tylko trzy powiaty: choszczeński (76%), łobeski (73%) i pyrzycki (68%), ale każdy z nich miał arytmetycznie zdecydowanie niższe wartości budżetu³².

Edukacja

W okresie lat 2020-24 w Powiecie liczba przedszkoli zwiększyła się z 10 do 13 od 2022 r. W sąsiadujących powiatach tylko w jednym z nich (gryfiński) prowadzona jest taka sama liczba instytucji przedszkolnych, a w innych powiatach jest ich mniej. Należy ponadto zauważyć, że we wspomnianym okresie tylko w dwóch powiatach (goleniowski, pyrzycki) zwiększono liczbę przedszkoli (po jednym)³³. Powiat, na tle innych sąsiednich powiatów wypada również dobrze, gdy porównuje się odsetek dzieci (3-6 lat) objętych wychowaniem przedszkolnym. W Powiecie wartość tego odsetka zwiększyła się z 80% do 90,3% w 2024 r. (wyższy poziom notowano w powiatach drawskim, goleniowskim i myśliborskim)³⁴. W latach 2019-23 liczba dzieci w

²⁸ Szczegóły zawarto w tabeli 2.6.1.

²⁹ Szczegóły zawarto w tabeli 2.3.4.

³⁰ Szczegóły zawarto w tabeli 2.3.5.

³¹ Szczegóły zawarto w tabeli 2.3.7.

³² Szczegóły zawarto w tabeli 2.4.1.

³³ Szczegóły przedstawiono na wykresie 2.7.1.

³⁴ Szczegóły zawarto na wykresie 2.7.2.

przedszkolach w Powiecie wzrosła (+381), najwięcej w Stargardzie (+237), ale w 3 gminach (Chociwel, Kobyłanka i Suchań) odnotowano minimalny spadek ich liczby³⁵. Można zatem przewidywać większe zapotrzebowanie na przedszkola w Stargardzie oraz w jego bezpośrednim otoczeniu.

Natomiast liczba szkół podstawowych w Powiecie podlega delikatnej tendencji spadkowej – liczba szkół w 2024 r. zmniejszyła się o 2 w stosunku do 2020 r. W tym samym okresie tylko w powiecie goleniowskim liczba ta wzrosła o 1, nie zmieniła się w dwóch (łobeski, pyrzycki), a w pozostałych zmniejszyła się³⁶. Powiat ma też wyższy współczynnik skolaryzacji (98,91 w 2024 r.) od sąsiednich jednostek powiatowych (z wyjątkiem myśliborskiego – 99,73 w 2024 r.)³⁷.

Można zatem przewidywać dalsze ograniczanie liczby szkół zwłaszcza na obszarach z mniejszą gęstością zaludnienia.

Na terenie Powiatu funkcjonuje dobrze rozwinięta sieć placówek edukacyjnych, także tych oferujących zdobycie wykształcenia ponadpodstawowego – branżowego (zawodowego), technicznego i ogólnokształcącego przygotowującego do podjęcia kształcenia na poziomie wyższym. Liczba szkół ponadpodstawowych *per saldo* w 2023 r. jak i w 2019 r. była taka sama – szkół tego typu na terenie notowano 32. W przypadku powiatów zachodniopomorskich z otoczenia była to liczba zdecydowanie największa. Ponadto, poza powiatem myśliborskim, gdzie jedna placówka przybyła, w innych jednostkach albo się nie zmieniła - albo zmniejszyła – najwięcej tego typu szkół stracił powiat choszczeński (z 20 do 12)³⁸.

Można zatem prognozować, że liczba szkół ponadpodstawowych działających na terenie Powiatu będzie czynnikiem przyciągającym młodzież z powiatów sąsiednich, pod warunkiem, jednakże, że placówki edukacyjne będą stale dostosowywać swoją ofertę kształcenia do zmieniających się potrzeb rynku pracy.

Ochrona zdrowia

Porównując liczbę lekarzy przypadających na 10 tys. mieszkańców (lata 2021-23) widać, że Powiat jest w dość dobrej sytuacji (17,2) na tle sąsiadujących jednostek powiatowych, choć liczba ta nieznacznie zmniejszyła się w 2023 r. względem 2022 r. (z 18,3). W 2023 r. statystycznie nieco lepiej wypadł jedynie powiat goleniowski (17,3). Z drugiej strony Powiat jest znacznie poniżej średniej dla Pomorza Zachodniego (39,4) ale trzeba podkreślić, że średnią tę zawyża bardzo silna pozycja Szczecina, w którym w 2023 r. na 10 tys. mieszkańców przypadało 100,3 lekarzy. To z kolei, ze względu na bliskość Powiatu do stolicy województwa, wzmacnia pośrednio również i dostępność usług zdrowotnych dla mieszkańców Powiatu. Jednak zarazem warto zauważyć, że Powiat był jedynym spośród go otaczających, w którym statystyka rok do roku (2023 do 2022) pogorszyła się – we wszystkich okalających powiatach lekarzy przybywało³⁹. Pod względem liczby aptek i punktów aptecznych Powiat (arytmetycznie) ma większy dostęp do tego typu placówek (34 w 2024 r., a w innych powiatach: od 9. w pyrzyckim do 24. w goleniowskim)

Infrastruktura pomocy społecznej

Porównując liczbę schronisk dla bezdomnych widać, że sytuacja w Powiecie jest porównywalna, albo lepsza niż w powiatach sąsiednich. Wedle danych Banku Danych Lokalnych GUS w powiatach choszczeńskim, goleniowskim, gryfińskim i pyrzyckim nie ma ich w ogóle, a w Powiecie w latach 2020-24 funkcjonowały cztery, a następnie, od 2022 r. – dwa (więcej

³⁵ Szczegółowe dane zawarto w tabeli 2.7.2.

³⁶ Szczegóły zebrano na wykresie 2.7.3.

³⁷ Szczegóły zebrano na wykresie 2.7.7.

³⁸ Szczegółowe dane zaprezentowano na wykresie 2.7.4.

³⁹ Szczegóły zawarto w tabeli 2.8.1.

arytmetycznie, ma tylko Szczecin – 6). Z drugiej strony liczba tego typu placówek świadczy zarazem o potrzebie ich organizowania, zatem wskazuje to na większe niż w otoczeniu występowanie problemu bezdomności⁴⁰. Pod względem liczby domów społecznych sytuacja w Powiecie wygląda podobnie jak w otoczeniu, tzn. tak jak w kilku powiatach (drawski, goleniowski, łobeski, myśliborski, pyrzycki) w latach 2020-24 funkcjonowała tu jedna tego typu placówka. Więcej było ich w powiecie gryfińskim (4), choszczeńskim (2-3) i Szczecinie (5)⁴¹.

Zatem, w związku z negatywnymi następstwami problemów demograficznych można prognozować coraz większy deficyt liczby miejsc w DPS na terenie Powiatu – nie zrekompensuje tego deficytu większa liczba miejsc w Szczecinie i powiecie gryfińskim, stąd wydaje się zasadne szukanie rozwiązania w postaci doprowadzenia do powstania kolejnej takiej placówki na terenie Powiatu.

⁴⁰ Szczegóły zawarto w tabeli 5.5.5.

⁴¹ Szczegóły zawarto w tabeli 5.6.4.